Verkenning van het Oostoevercomplex
Datum: 22 januari 2025
Auteurs: David Derksen, Paul Nieuwenhuizen
Bezoekdatum: 11 maart 2022; 20 december 2024

Adres paviljoen: Oostoever 1
Architect: Dic. Slebos, Dienst der Publieke Werken
Ontwerpjaar: 1953-1962
Bouwjaar: 1955-1967
Ordewaardering: 1

Opmerkingen
Het Oostoevercomplex bestaat uit een in de Sloterplas uitgebouwd terras, een vrijstaand paviljoen (Oostoever 1), een promenadetrap, een tweetal bruggen (nummers 606 en 607) en een verbindende walmuur.

Deze verkenning is door Monumenten en Archeologie gemaakt op verzoek van stadsdeel Nieuw-West (d.d. 26 mei 2020). Dit naar aanleiding van de vastgestelde lijst van potentiële monumenten van stadsdeel Nieuw-West (d.d. 12 mei 2020).

Het Oostoevercomplex is gelegen in het gemeentelijk beschermd stadsgezicht Noordoever van de Sloterplas (aanwijzingsbesluit d.d. 18 oktober 2017). Sinds 28 maart 2024 zijn ook de Sloterplas en de overige oevers aangewezen als gemeentelijk beschermd stadsgezicht. Het omringende groen van de Noordoever, de Oostoever en de rotonde maakt deel uit van het beschermde stadsgezicht Noordoever en wordt daarom in deze verkenning buiten beschouwing gelaten.

Stedenbouwkundige context
Het Oostoevercomplex is gesitueerd bij de noordoostelijke hoek van de Sloterplas, in de uiterste zuidoosthoek van de wijk Geuzenveld-Slotermeer waar deze grenst aan Slotervaart, in het stadsdeel Nieuw-West. Oorspronkelijk strekte zich in dit gebied de Sloterpolder uit, eeuwenlang een agrarisch veenweidegebied met een daarvoor karakteristieke slotenverkaveling. Deze is na de Tweede Wereldoorlog verdwenen onder het zand van de ophogingen van de Westelijke Tuinsteden en vervangen door een geheel nieuwe verkavelingsstructuur die wordt bepaald door oost-west- en noord-zuidverbindingen.
De Westelijke Tuinsteden, onderdeel van het in 1935 vastgestelde Algemeen Uitbreidingsplan (AUP) en gerealiseerd in de jaren 1950 en 1960, liggen gegroepeerd rond de Sloterplas, een uitgestrekte recreatieplas met parkachtige oevers aan de west- en oostzijde. De noord- en zuidzijde hebben een meer stedelijk karakter, waarbij aan de noordzijde de meeste recreatiefaciliteiten zijn te vinden in de vorm van onder meer een strandbad, jachthaven en wandelpromenade. De stedenbouwkundige hoofdopzet van het Oostoevercomplex is ontworpen door de afdeling Stadsontwikkeling van de Dienst der Publieke Werken en stond in 1953 op hoofdlijnen vast.
Het als een eenheid ontworpen complex van een in de Sloterplas uitgebouwd terras (ook aangeduid als bastion), vrijstaand paviljoen, promenadetrap, twee bruggen en verbindende walmuur vormt de voornaamste toegangspoort tot het Sloterplasgebied voor wie vanuit de binnenstad aankomt. In een oogopslag krijgt de bezoeker een weidse blik op het water van de Sloterplas en het groen van het Sloterpark op de oevers aan de overzijde. Zelf is het Oostoevercomplex vanuit diverse richtingen al van

verre over het water zichtbaar. Zichtassen zijn er onder meer vanaf Meer en Vaart aan de zuidoever, waar het winkelhart van Osdorp gesitueerd is, en vanaf de iets ten westen daarvan gelegen hoogbouw-woonbuurt Torenwijck. Ook de westelijke en oostelijke oevers van de Sloterplas in het Sloterpark en de 'bastions' bij de jachthaven in de noordwestelijke hoek van de Sloterplas bieden vanaf verschillende punten vergezichten op het Oostoevercomplex.
Het Oostoevercomplex fungeert daarnaast als een belangrijk scharnierpunt binnen Nieuw-West: vanuit het oosten komt hier de Jan Evertsenstraat op uit, een van de voornaamste verbindingswegen tussen de oude stad en de Westelijke Tuinsteden. De boulevard-achtige Oostoever takt vanuit het zuiden aan als voortzetting van de Johan Huizingalaan. De Noordzijde, de brede wandelpromenade met parallelle autoweg en fietspaden langs de noordelijke oever van de Sloterplas, vertrekt van hieruit richting het westen. Aan de zuidzijde van het complex ligt de zwaaikom van de Burgemeester Cramergracht, die de verbinding vormt tussen de Sloterplas en de Burgemeester van Tienhovengracht, die op zijn beurt in rechtstreekse verbinding staat met het waterwegenstelsel van Amsterdam-West en de binnenstad.
Binnen de stedenbouwkundige structuur van het gebied vervult het Oostoevercomplex ook de rol van een soort draaischijf die de verschillen tussen de verkavelingsrichtingen ten noorden en ten oosten van de Sloterplas opvangt (respectievelijk overwegend oost-west in Slotermeer en noord-zuid in Slotervaart /Overtoomse Veld).
De stedenbouwkundige samenhang tussen het Oostoevercomplex en zijn omgeving is ook met architectonische middelen bewerkstelligd. De vormgeving van de betonnen balustrade van het verhoogde plateau waarop het paviljoen staat, met zijn geknikte lijnen en diepe groeven, is door architect P. Zanstra doelbewust als uitgangspunt genomen voor zijn ontwerp van de externe noodtrappenhuizen van de drie hoge flatgebouwen aan de noordoever van de Sloterplas uit 1961-1965. Vooral vanaf de Oostoever gezien is er hierdoor sprake van een duidelijke visuele relatie.

Complextypering en bouwgeschiedenis in hoofdlijnen
Complextypering
Recreatiecomplex bestaande uit een bastion in de Sloterplas met een terras, een vrijstaand tweelaags paviljoen aan de Oostoever (Oostoever 1), een trap naar een lagergelegen oevervoorziening van de Oostoever-promenade, een vaste brug (nummer 607) in de Oostoever over de verbindingsgracht tussen de Sloterplas en de zwaaikom van de Burgemeester Cramergracht, een verbindende walmuur en een vaste brug (nummer 606) in de Jan Evertsenstraat over de Burgemeester Cramergracht.

Bouwgeschiedenis in hoofdlijnen
Het bastion, de promenadetrap, de twee bruggen en de verbindende walmuur kwamen in 1955-1957 tot stand naar ontwerp van Dic. Slebos van de afdeling Bruggen van de Dienst der Publieke Werken. Naar plannen van dezelfde architect volgden in 1965-1967 de aanleg van het zogeheten stippenterras en de bouw van het vrijstaande paviljoen, dat als basis van een uiteindelijk nooit gerealiseerde uitkijktoren met carillon was gedacht.
Het paviljoen bestond bij oplevering uit een gesloten onderbouw met daarboven een uitkragend plateau. Het verhoogde plateau had een toegangsbordes aan de oostzijde en een wat hoger gelegen terras met zicht op het bastion en de Sloterplas aan de westzijde. Het niveauverschil tussen het bordes en het terras werd overbrugd door een brede trap, die werd geflankeerd door een kleine kiosk aan de zuidzijde en een torenaanzet met een vlaggenmast aan de noordzijde. Het verhoogde plateau was zelf toegankelijk via een brede buitentrap die naar het wat lagere bordes leidde, van waaruit de uitkijktoren beklommen had kunnen worden. De entree tot het bordes werd gemarkeerd door een betonkader dat tevens als afsluitbare doorgang fungeerde.
In 1981 werd de kleine kiosk op het verhoogde plateau naar plannen van Dic. Slebos met een eenlaags bouwvolume uitgebreid. Bij deze verbouwing verdween het oorspronkelijke kioskinterieur en kwam de trap tussen het toegangsbordes en het terras onder een verhoogde vloer te liggen.
In 2015-2016 kreeg het paviljoen bij een ingrijpende renovatie naar plannen van Heyligers architects zijn huidige verschijningsvorm. Bij de verbouwing tot café-restaurant werd de open ruimte onder het verhoogde plateau met glazen puien afgesloten en maakte de kioskuitbreiding uit 1981 plaats voor een geheel nieuwe en grotere opbouw. Vervolgens werd tussen de begane grond en het verhoogde plateau een nieuwe interne toegangstrap gerealiseerd. De oorspronkelijke buitentrap alsook de kiosk en de

bordespoort werden daarbij respectievelijk geheel en gedeeltelijk gehandhaafd. Ondanks dat bij deze herbestemming een aanzienlijk deel van de oorspronkelijke buitenruimte in een binnenruimte veranderde, bleef Slebos' markante paviljoenontwerp op hoofdlijnen intact. Het bastion met het stippenterras, de promenadetrap, de beide bruggen en de verbindende walmuur verkeren nog wel in een grotendeels originele staat.

Architectonische verschijningsvorm

Het *bastion* heeft een onregelmatige grondslag en wordt aan de Sloterplaszijde afgesloten door een geknikte walmuur, die vanwege de verwachte golfslag bij zuidwestenwind extra hoog is uitgevoerd. In deze walmuur is aan de Oostoeverzijde een overdekte waterstoep met een trap opgenomen. De walmuur bestaat uit een keerconstructie van gewapend beton die rust op een paalfundering. De muren hellen iets achterover en zijn aan de zichtzijde met basalt afgewerkt. Deze bekleding is ter plaatse van de buitenhoeken met blokken van onregelmatig behakt zwart graniet (rustica) uitgevoerd. De opgang van de overdekte waterstoep heeft grijze traptreden van gewassen sierbeton die zich in kleurtoon naar de basaltbekleding voegen. De walmuur van het bastion wordt afgesloten door een witgeschilderde betonband, die tevens als terrasbalustrade dient. Deze betonband loopt ter plaatse van de aangrenzende walmuren en de paviljoentrap door.

Het *stippenterras* op het bastion wordt aan de westzijde begrensd door een forse, witgeschilderde muur van gebouchardeerd beton. In deze 'barrière' – die al op het in 1953 vastgestelde stedenbouwkundig plan ingetekend staat – is een opening naar de naastgelegen promenade opgenomen.
Een wat lagere keermuur van witgeschilderd beton sluit het terras aan de noordzijde af. De keermuur heeft een gebogen tracé en wordt naar boven toe smaller. Aan de terraszijde van deze terreinafscheiding bevonden zich aanvankelijk zitbankjes, waarvan de rugleuningen dezelfde helling hadden als de schuin oplopende keermuur. In de muur bevindt zich direct naast het paviljoen een doorgang, die naar een voetpad in richting van de rotonde leidt.
Op het terras staan drie beeldbepalende lichtmasten die op gelijke afstand van elkaar zijn geplaatst. Iedere mast is samengesteld uit drie voorover hellende, zich naar boven toe verjongende lantaarns met langwerpige armaturen. Rondom de voet van de witgeschilderde lantaarnmasten zijn houten bankjes geplaatst, waarvan de zitvlakken en rugleuningen zijn uitgevoerd met wigvormig gezaagde latjes. Zowel de armaturen van de lichtmasten als het houtwerk van de ronde bankjes zijn later een keer vervangen.
Het bastion zelf is bestraat met ruitvormige sierbetontegels, die een repeterend patroon van witte stippen op een zwarte achtergrond vormen. Het terras van tegels wordt omzoomd door rand van betonklinkers in keperverband.

De *promenadetrap*, *beide bruggen* en de *verbindende walmuur* tussen de bruggen hebben, overeenkomstig het bastion, een op palen gefundeerde draagconstructie van gewapend beton die door een basaltbekleding met zwartgranieten hoekblokken aan het zicht onttrokken wordt. De promenadetrap die naar steiger aan de Oostoever leidt, heeft grijze sierbetontreden.
De zogenaamde vaste plaatbruggen in de Jan Evertsenstraat en de Oostoever zijn respectievelijk ruim 30 en 35 meter breed, en hebben beide een enkele doorvaart met een wijdte van 12 meter en een hoogte van 2,2 meter bij een waterstand van NAP ÷ 2,10 meter. De brugdekken zijn samengesteld uit stalen liggers met een lichte zeeg en een dek van gewapend beton. Het dek heeft aan weerszijden een witgeschilderde betonband, die tevens over de aangrenzende vleugel- en walmuren doorloopt. Op deze band is een lage balustrade bestaande uit wigvormige stijlen met daarop een omgekeerd U-profiel als afsluitende leuning van roestvast staal geplaatst. De wigvormige stijlen refereren aan de voorover hellende lichtmasten van het stippenterras. Het huidige hekwerk is een kopie van de oorspronkelijke metalen balustrade die geschilderd was.

Het *paviljoen* heeft een onregelmatige grondslag en bestaat uit een lage begane grond en een hoge eerste verdieping onder een plat dak met een terras aan de Sloterplaszijde. De hoofdingang tot het café-restaurant bevindt zich aan de Oostoever. In aansluiting op het bastion heeft het paviljoen een casco van gewapend beton, dat aan de buitenzijde gedeeltelijk met basalt bekleed is. De begane grond wordt aan de zijde van de Oostoever en het stippenterras afgesloten door moderne zwarte vensterpuien.

De trap en het verhoogde plateau worden omkaderd door een geknikte, witgeschilderde betonband die het verlengstuk van de stippenterrasbalustrade vormt. Enig verschil is dat de band van het paviljoen aan de onderzijde van een driehoekige incisie voorzien is, die niet alleen de horizontaliteit accentueert maar ook de stortnaad tussen de vloer en balustrade maskeert. Op het plateau staat een moderne, glazen opbouw die aan de bovenzijde door een houten regelwerk wordt afgesloten.
Bij de verbouwing in 2015-2016 veranderde een aanzienlijk deel van de oorspronkelijke buitenruimte in een binnenruimte. In het nieuw ontstane interieur bleef de basaltbekleding uit de bouwtijd grotendeels intact, terwijl de oorspronkelijke betontegels plaatsmaakten voor de huidige vloerafwerking bestaande uit veelkleurige tegels met uiteenlopende motieven. De moderne steektrap naar de eerste verdieping, in het verlengde van de hoofdingang, stamt ook uit deze verbouwing.

Cultuurhistorische context
De Sloterplas
De Sloterplas en het Sloterpark vormen het hart van de Westelijke Tuinsteden. In het Algemeen Uitbreidingsplan van 1935 mochten woningen maximaal 400 meter verwijderd liggen van parken. Ten behoeve van het grootste daarvan, de Sloterplas en zijn oevers, werd tussen 1948 en 1956 de in 1644 droogemaakte Sloterdijkermeerpolder opnieuw uitgegraven. Het gewonnen zand werd gebruikt bij de ophoging van de omringende woonwijken en de aanleg van de parkoevers. C. van Eesteren, hoofd van de afdeling Stadsontwikkeling, en diens opvolger J. Mulder waren verantwoordelijk voor het globale ontwerp. De parkaanleggen werden in de jaren 1960 en 1970 gerealiseerd door verschillende landschapsarchitecten. Het plan voorzag ook in allerlei recreatievoorzieningen, waarvan de sterkste concentratie is te vinden aan de noordoever van de plas, waar de meeste bezoekers vanuit de binnenstad konden worden verwacht. Hiertoe behoren het onderhavige Oostoevercomplex, de jachthaven, de wandelpromenade en het strandbad. Inspiratie voor dit alles was al in de jaren 1930 opgedaan tijdens werkbezoeken aan Europese steden als Hamburg, Hannover en Genève, waar soortgelijke grootstedelijke parken bestonden. Karakteristieke elementen als de 'bastions' met hun hoge stenen oeverwanden, de zichtlijn over het water richting hoogbouw aan de tegenovergelegen oever en de symmetrische strakke opzet van de beplanting van de oevers zijn alle afgeleid van deze voorbeelden. Het stedelijk karakter van de Sloterplas wordt benadrukt door de drie hoge galerijflats van architect P. Zanstra uit 1965 aan de noordoever. De groene oostelijke en westelijke oevers en de esplanade-achtige zuidoever hebben door het ontbreken van hoge walkanten een meer parkachtig karakter.

Een nooit gebouwde uitkijktoren
Van meet af aan is de noordoostelijke hoek van de Sloterplas voor planners en ontwerpers een aanlokkelijke locatie geweest voor een krachtig stedenbouwkundig en architectonisch statement. Als voorbeeld had men onder meer de Maschsee in Hannover, een in de jaren 1930 aangelegd stedelijk recreatiemeer met aan de noordzijde een wandelpromenade. Een hoge stèle bekroond door een heroïsch standbeeld markeerde hier de noordoostelijke hoek, de plek waar bezoekers vanuit de nabije binnenstad het Maschsee-gebied betraden. De eerste plannen voor een nadrukkelijk verticaal accent op deze vergelijkbare plek aan de Sloterplas stammen uit 1956. In de verslagen van de Commissie voor de Nieuwe Stad wordt gesproken van een toren van 'vrij belangrijke hoogte' (later gepreciseerd als 'tenminste dertig meter'). Deze had moeten worden voorzien van een carillon dat 'over het water dragend tot in Haarlem te horen' zou zijn, een viertal uurwerken, een uitkijkplateau en markant vormgegeven uitwendige trappen. Tussen 1956 en 1963 leidde dit plan steeds opnieuw tot discussie in de commissievergaderingen, waaraan onder anderen de architecten en stedenbouwers C. van Eesteren, B. Merkelbach, J. Mulder, A. Bodon, J. P. Kloos en D. Slebos (de neef van de architect Dic. Slebos) deelnamen. Van tijd tot tijd trok men ook naar de Zuiderkerk, waar een studiemaquette van het Oostoevergebied was opgesteld, om verschillende varianten van het torenontwerp in alle aanschouwelijkheid te bespreken. De hoge kosten van een lift en de onwenselijkheid van een vermoeiende klim via trappen naar het uitkijkplatform (met name werd gevreesd voor het welzijn van de beiaardier) weerhielden de leden ervan om de knoop door te hakken. Doorslaggevend was uiteindelijk de goedkeuring van het verhoogde ontwerp van de drie flatgebouwen van P. Zanstra aan de noordzijde van de Sloterplas in 1963, die de eis dat de toren hoog boven zijn omgeving zou uitsteken definitief onhaalbaar maakte. Het vervolgens bij wijze van noodoplossing op de basis van de toren gebouwde

paviljoen kreeg aldus onbedoeld de rol van 'stuurhut' van het 'binnenvaartschip' waarvan het Oostoevercomplex in zijn huidige, in wezen onvoltooide gedaante vanuit de verte wel iets wegheeft. Was de toren met zijn geknikte uitwendige trappen naar het uitkijkplatform wel gebouwd, dan zou de visuele relatie (in de commissieverslagen wordt gesproken van 'analogie') met de externe noodtrappenhuizen van de flatgebouwen van P. Zanstra op de achtergrond nog explicieter zijn geweest. De nooit gerealiseerde toren wordt thans in deze trappenhuizen toch nog enigszins opgeroepen.

Architect
Dirk (zich noemende Dick of Dic.) Slebos (1923-2001) was van 1954 tot 1968 werkzaam als adviserend architect bij de afdeling Bruggen van de Dienst der Publieke Werken. Hij ontwierp een groot aantal bruggen in Amsterdam, voor het merendeel in de wijken van het AUP. Naast het Oostoeverpaviljoen aan de Sloterplas leverde hij nog een aantal andere opvallende ontwerpen af, waaronder het wisselwachtershuisje voor het tramverkeer bij het Centraal Station (verplaatst naar de Havenstraat) en het carillon op het Plein '40-'45 in Slotermeer. De architect wordt regelmatig verward met zijn gelijknamige en in hetzelfde jaar geboren neef Dirk Slebos (1923-2011), die eveneens voor de gemeente Amsterdam werkte, echter als stedenbouwkundige.

Conclusie / Concept registeromschrijving
Het Oostoevercomplex bestaat uit een in de Sloterplas uitgebouwd terras ('bastion'), een vrijstaand paviljoen (Oostoever 1), een trap naar een lagergelegen oevervoorziening van de Oostoever-promenade, een vaste brug (nummer 607) in de Oostoever over de verbindingsgracht tussen de Sloterplas en de zwaaikom van de Burgemeester Cramergracht, een verbindende walmuur en een vaste brug (nummer 607) in de Jan Evertsenstraat over de Burgemeester Cramergracht. Het complex werd in 1955-1957 en 1965-1967 gebouwd naar ontwerp van Dic. Slebos van de Dienst der Publieke Werken.

Ensemblewaarde
Het Oostoevercomplex is van hoge ensemblewaarde vanwege de met architectonische middelen bereikte eenheid van het bastion met stippenterras, paviljoen, promenadetrap, bruggen en verbindende walmuur waarbij de verschillende onderdelen niet alleen in een ruimtelijke, maar ook in een functionele relatie tot elkaar staan.

Stedenbouwkundige waarde
Het Oostoevercomplex heeft een hoge stedenbouwkundige waarde vanwege de ligging op de noordoostelijke hoek van de Sloterplas, vanwaar een vrij uitzicht wordt geboden over de gehele plas en zijn oevers. Het complex zelf heeft een grote zichtbaarheid vanuit diverse richtingen over lange zichtassen over water en land en vervult daarnaast de rol van toegangspoort tot de Sloterplas. Tevens is het een belangrijk knooppunt voor het verkeer vanuit de binnenstad, zowel over de weg als het water en heeft een scharnierfunctie tussen oude stad en Westelijke Tuinsteden enerzijds en verschillende tuinsteden onderling anderzijds.

Architectonische waarde
Het Oostoevercomplex heeft een hoge architectonische waarde vanwege de doorgecomponeerde opzet, consequente materialisering en zorgvuldige detaillering, waarbij de afzonderlijke onderdelen door een krachtige, samenbindende vormgeving een visuele eenheid vormen. De donkere, robuuste walmuren van basalt vormen een solide basis voor het strakke, maar tegelijk ook elegante lijnenspel van de glad afgewerkte, blinkend witgeschilderde betonnen balustrades van het uitkijkterras en van de trappen van het paviljoen. Van hoge waarde zijn ook de zorgvuldig vormgegeven lichtmasten met ronde bankjes en de sierbetonnen tegels met decoratief patroon van het stippenterras. De wigvormige stijlen van de roestvrijstalen hekwerken van de beide bruggen zijn weliswaar kopieën, maar refereren aan de voorover hellende lichtmasten van het stippenterras, waarmee ook op dit niveau een visuele eenheid wordt bewerkstelligd.

Cultuurhistorische waarde
Het Oostoevercomplex heeft hoge cultuurhistorische waarde als een van de meest beeldbepalende onderdelen van een geslaagd openbaar recreatiegebied met gevarieerde voorzieningen, die volgens het democratiseringsideaal van de jaren 1950-1960 voor alle inwoners van de Westelijke Tuinsteden binnen handbereik moesten zijn. Daarnaast is het complex een tastbare herinnering aan de nooit vervulde ambitie om op deze locatie een verticaal herkenningspunt in de vorm van een klokkentoren met carillon te bouwen. Tot slot neemt het Oostoevercomplex in het oeuvre van architect Dic. Slebos een bijzonder plaats in vanwege de poging om een reeks bruggen, zijn specialiteit, te integreren binnen een bredere architectonische en ruimtelijke context.

Gaafheid/zeldzaamheid
Het bastion met het stippenterras, de promenadetrap, de beide bruggen en de verbindende walmuur verkeren nog in een grotendeels originele staat. Dic. Slebos' markante paviljoenontwerp bleef ondanks de verbouwing van 2015-2016 op hoofdlijnen intact. Het paviljoen met een dubbel terras als onderdeel van een groter ensemble is typologisch zeldzaam te noemen.

Bronnen en literatuur
- Ingenieursbureau, BMIDMS-databank
- Monumenten en Archeologie, archief
- Stadsarchief Amsterdam, Archief van de Commissie voor het Stadsschoon, Schoonheidscommissie en Commissies voor de Oude en Nieuwe Stad: derde aanvulling (archief 458.C, inv.nrs. 41-47)
- Stadsarchief Amsterdam, Beeldbank
- Stadsarchief Amsterdam, Centraal Tekeningen Archief (archief 10057)

- J.H. Kruizinga, *Amsterdam, stad der duizend bruggen*, Naarden 1973
- J. Oosterhoff (red.), *Bruggen in Nederland 1800-1940. Bruggen van beton, steen en hout*, Deel II, Utrecht 1999
- F.V. Smit, *Bruggen in Amsterdam. Infrastructurele ontwikkelingen en brugontwerpen 1850 tot 2010*, Utrecht 2010
- M. Steenhuis (red.), *De Nieuwe Grachtengordel. De realisatie van het Algemeen Uitbreidingsplan van Amsterdam*, Bussum 2017
- N.N., *Bruggenboek. Nummering, afmetingen, onderhouds- en bouwgegevens, enz. van de bruggen en sluizen van de Dienst der Publieke Werken, de Nederlandse Spoorwegen e.a. liggende binnen en onder de jurisdictie der gemeente Amsterdam en enige aangrenzende gemeenten*, Deel 5, Amsterdam z.j.

Beeldmateriaal

Luchtopname van het Oostoevercomplex uit 2023 met aanduiding van de verschillende bouwdelen. 1. Bastion met het stippenterras; 2. Paviljoen; 3. Promenadetrap aan de Oostoever; 4. Brug 607 in de Oostoever; 5. Verbindende walmuur aan de zwaaikom; 6. Brug 606 in de Jan Evertsenstraat (Kavel10)

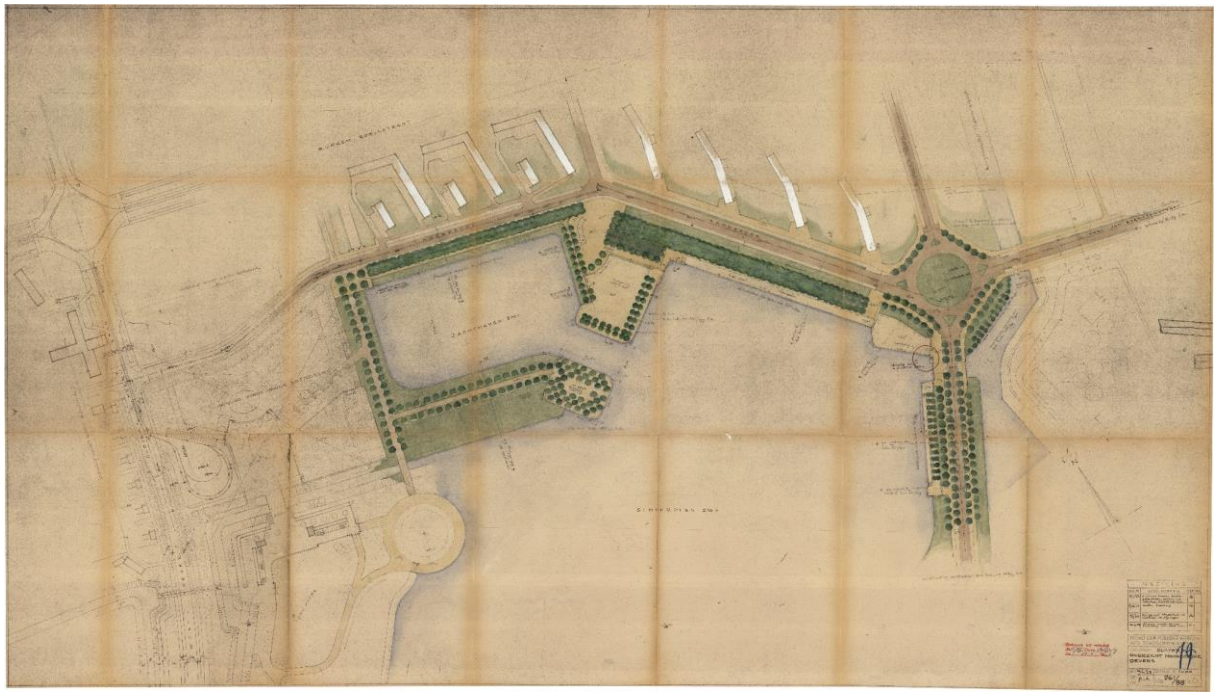

Stedenbouwkundige plankaart van de noordelijke Sloterplas-oevers uit 1953-'54 (Overgenomen uit: M. Steenhuis (red.), De Nieuwe Grachtengordel. De realisatie van het Algemeen Uitbreidingsplan van Amsterdam, Bussum 2017, p. 45)

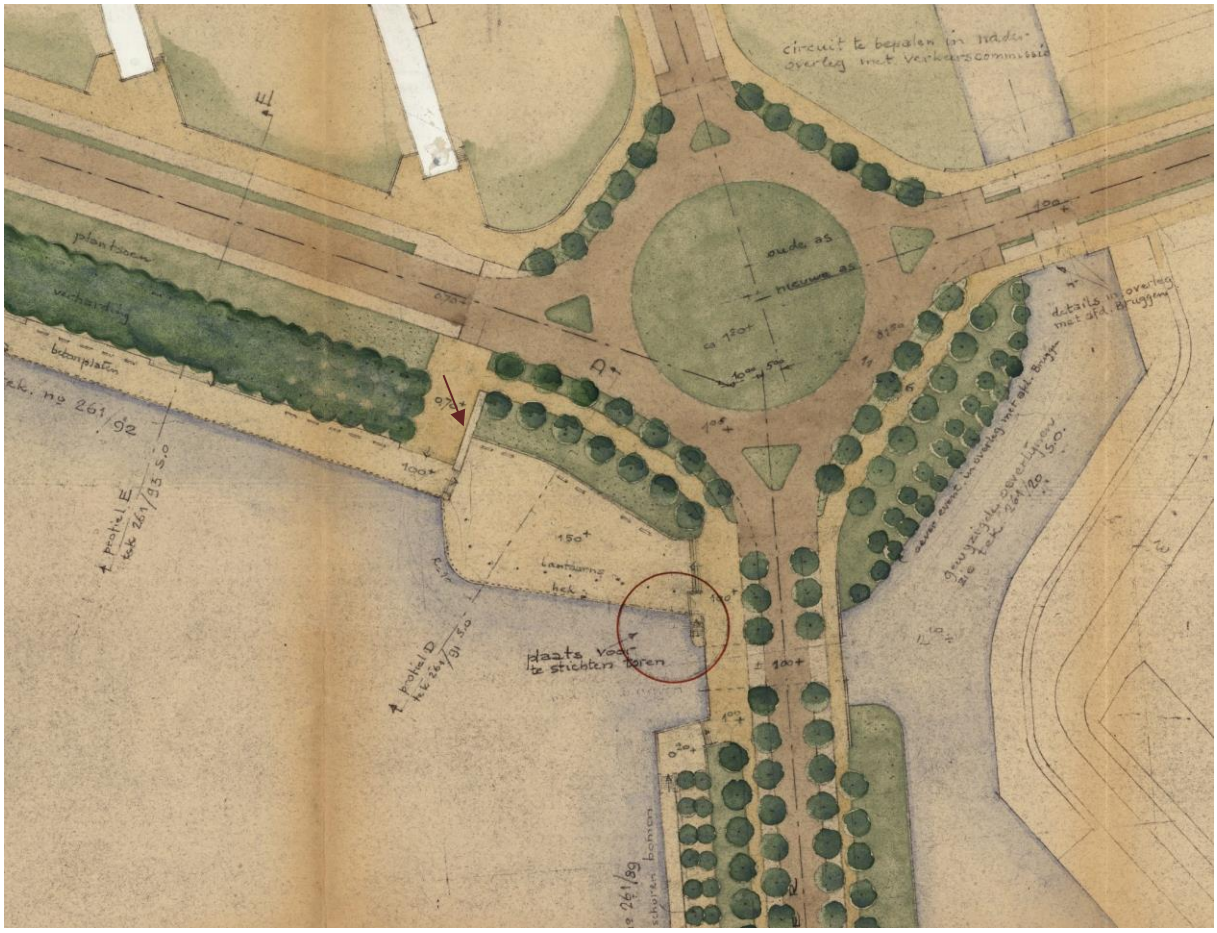

Uitsnede van de bovenstaande kaart met het noordoostelijke Sloterplas-bastion. In de hoek van de Oostoever was een toren gepland, zie de cirkelvormige markering. De ingetekende westelijke afscheiding tussen het bastion en de Noordzijde-promenade heeft Slebos uiteindelijk één op één in zijn terrasontwerp overgenomen, zie de pijlaanduiding

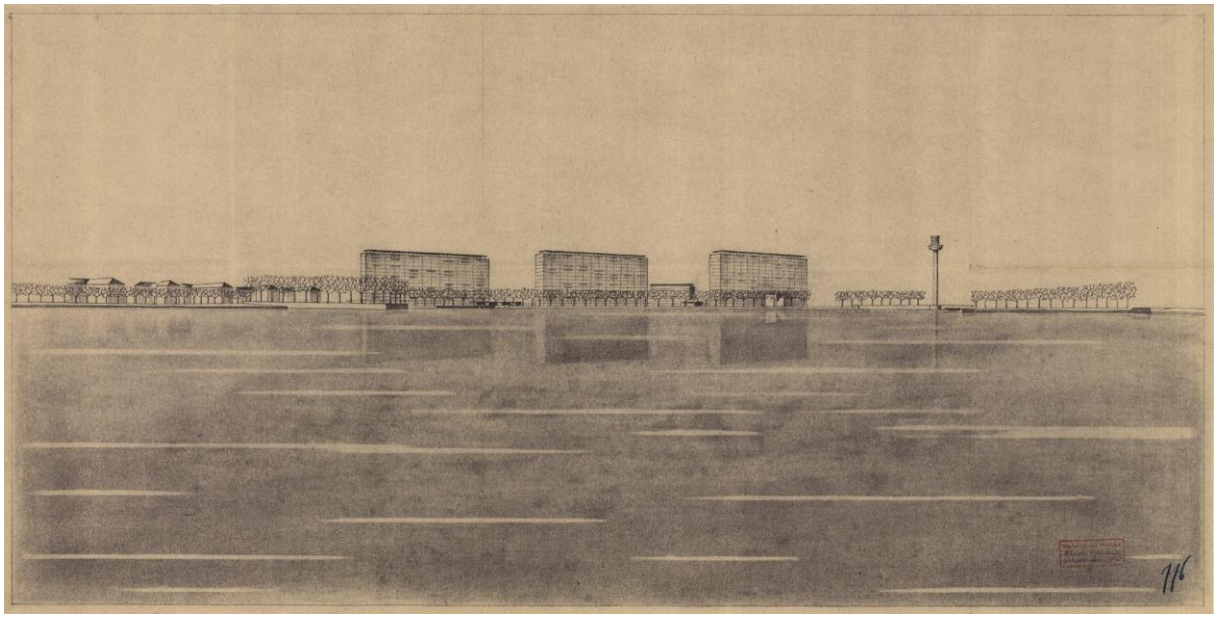

Impressietekening van de Sloterplas uit 1956, gezien in noordelijke richting (Overgenomen uit: M. Steenhuis (red.), De Nieuwe Grachtengordel. De realisatie van het Algemeen Uitbreidingsplan van Amsterdam, Bussum 2017, p. 373)

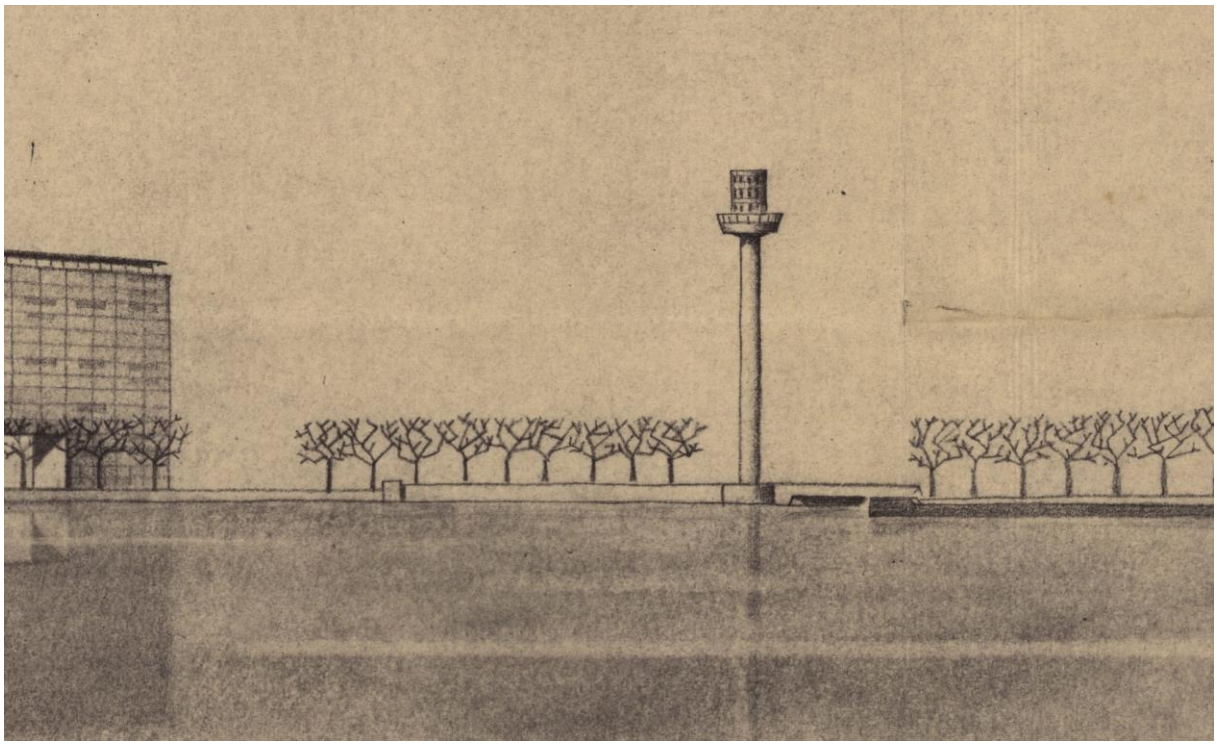

Uitsnede van de bovenstaande impressietekening. Op het noordoostelijke Sloterplas-bastion staat naast de Oostoever-brug een pyloonvormige toren ingetekend

Ontwerptekening van Dic. Slebos uit 1962; opstand van de uitkijktoren met op de achtergrond een galerijflat van P. Zanstra (Stadsarchief Amsterdam, archief 10057, inv.nr. 33304-24)

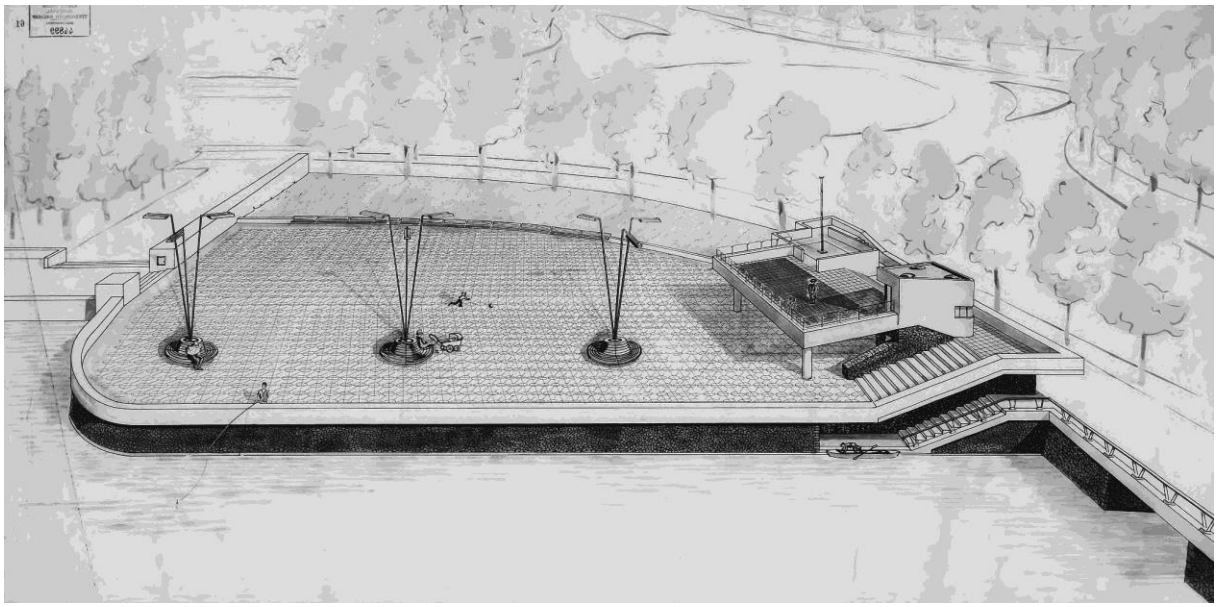

Ongedateerde impressietekening van O. Jaring van het stippenterras en het paviljoen. Op het verhoogde plateau bevindt zich rechts een kleine kiosk en links een torenaanzet voorzien van een vlaggenmast (Stadsarchief Amsterdam, archief 10057, inv.nr. 44899-61)

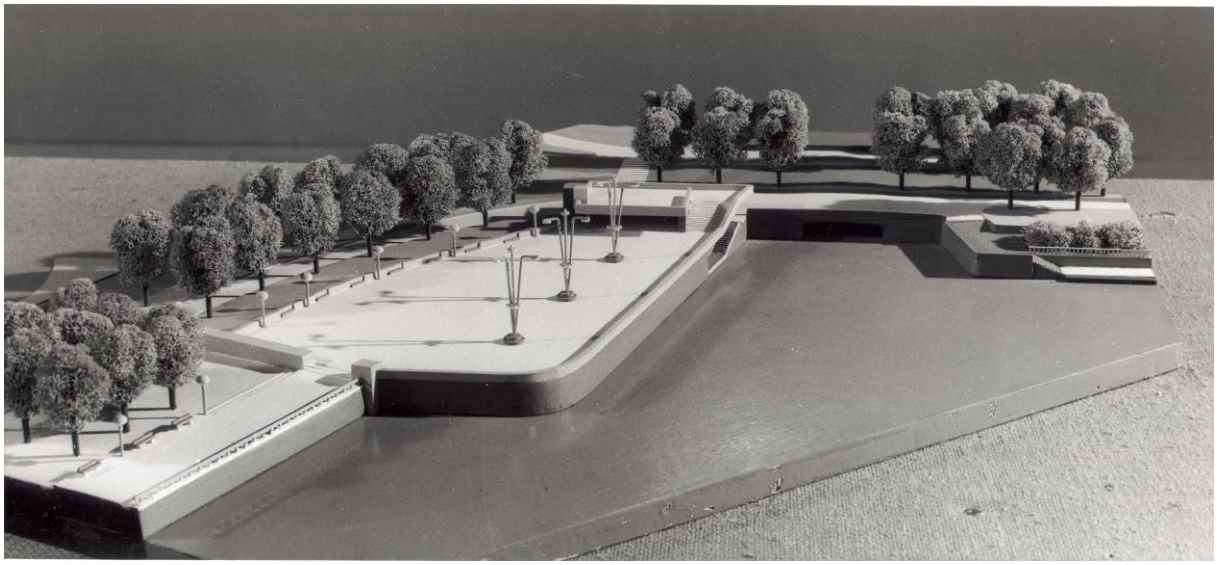

Maquette van het bastion met een verhoogd plateau zonder uitkijktoren (Archief BMIDMS)

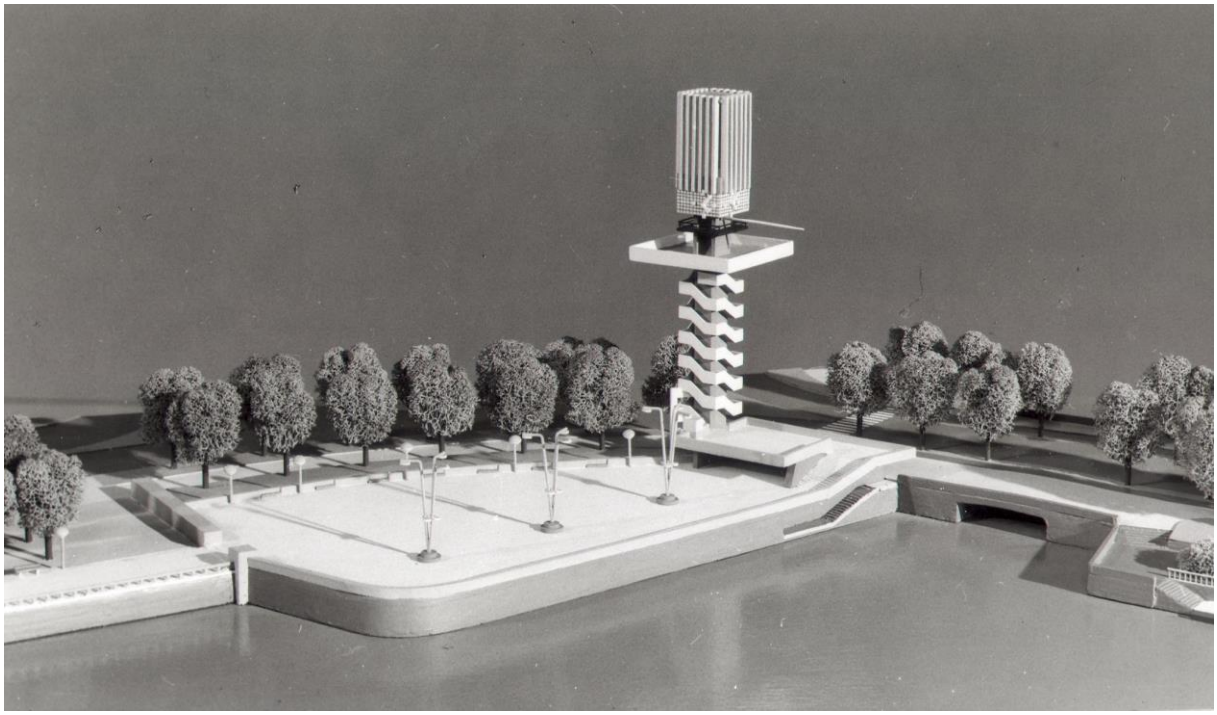

Maquette van ontwerpvariant 1; de toren met een uitkijkplatform en een carillon (Archief BMIDMS)

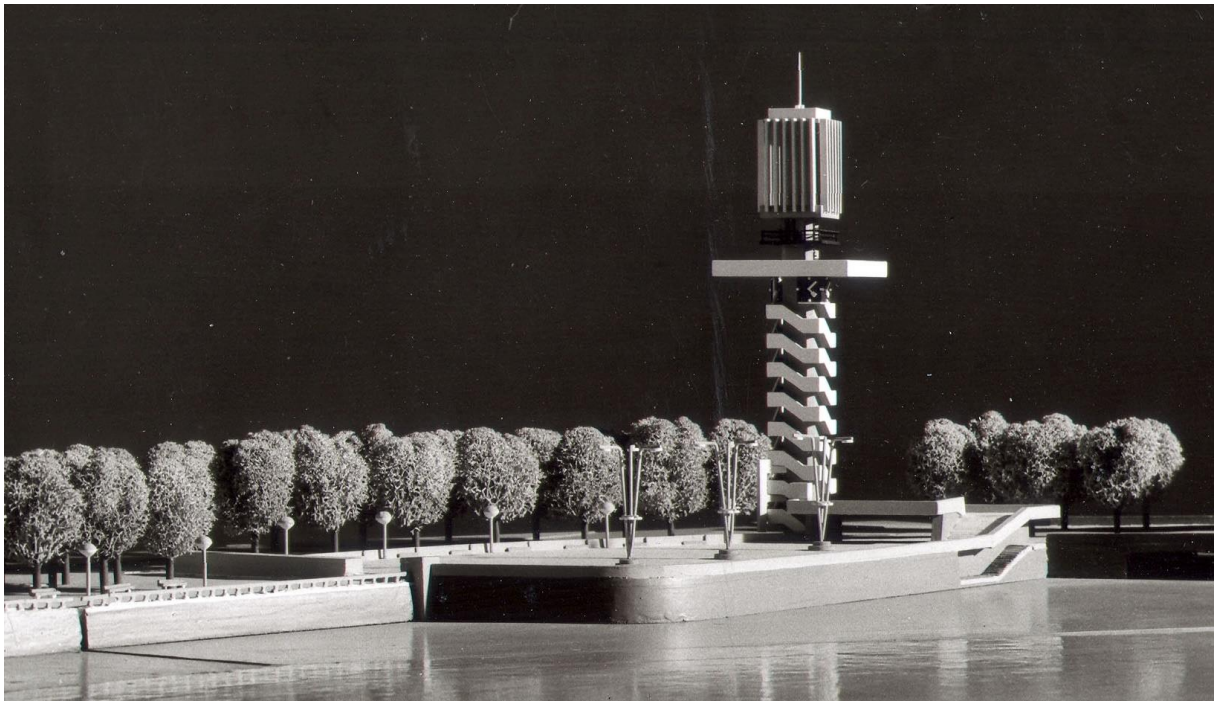

Maquette van ontwerpvariant 2; de toren is bij deze optie één bouwlaag hoger. Daarnaast heeft de uitkijktoren wijzerplaten onder het uitkijkplatform in plaats van op het carillon (Archief BMIDMS)

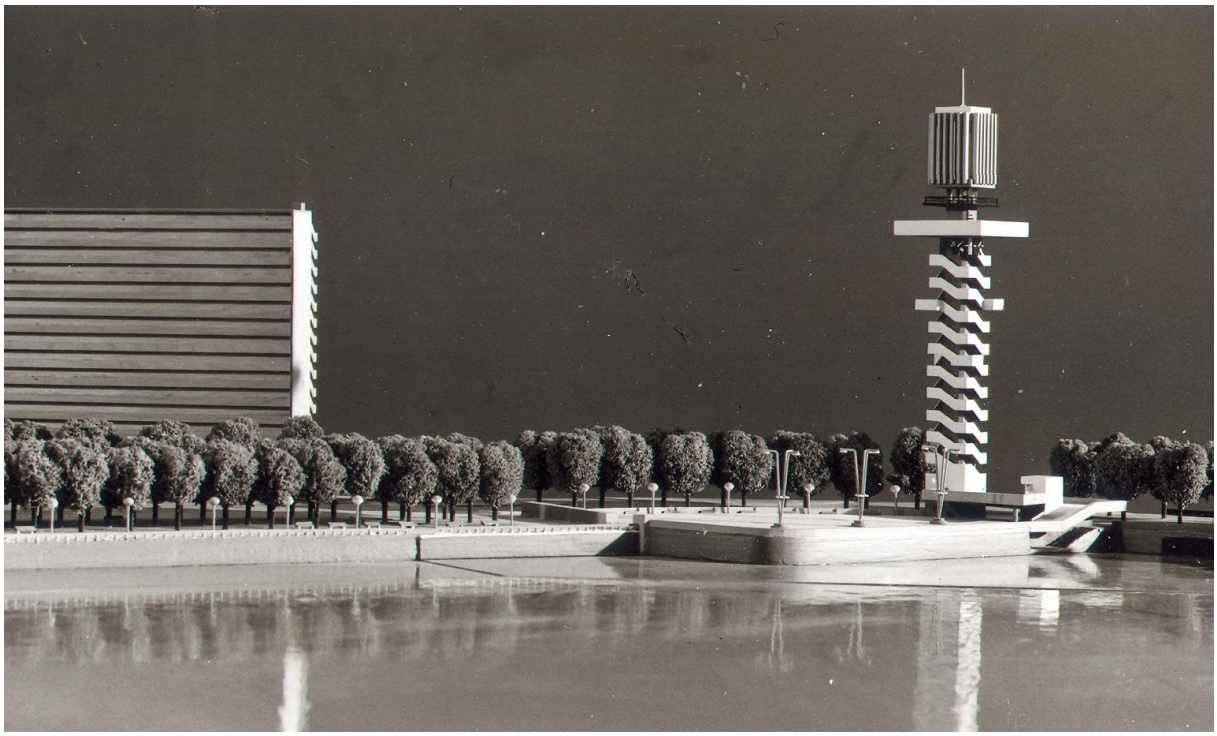

Maquette van ontwerpvariant ; de toren is bij deze optie nog eens drie bouwlagen hoger. Daarnaast is het trappenhuis van twee overhoekse tussenplateaus voorzien. Op het verhoogde plateau staat nu ook een kiosk (Archief BMIDMS)

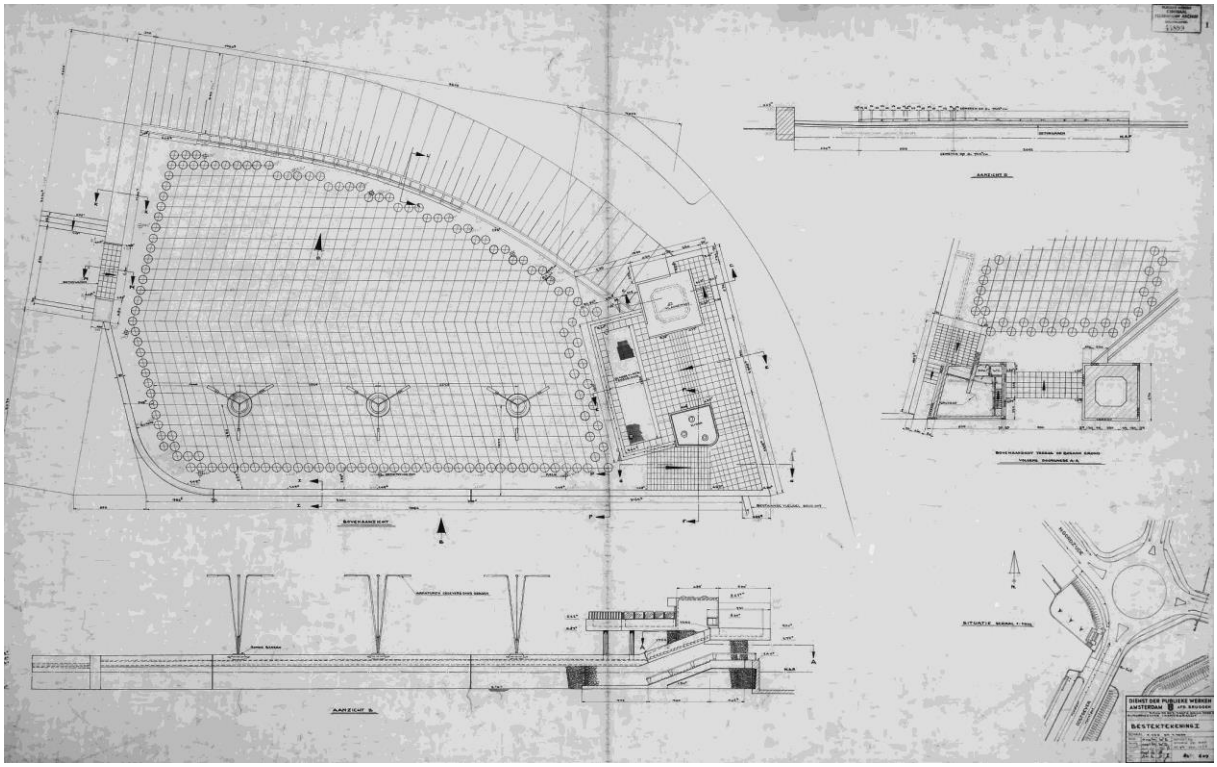

Bestektekening van het stippenterras en het paviljoen uit 1964; plattegronden, aanzicht en dwarsdoorsnede (Stadsarchief Amsterdam, archief 10057, inv.nr. 44899-1)

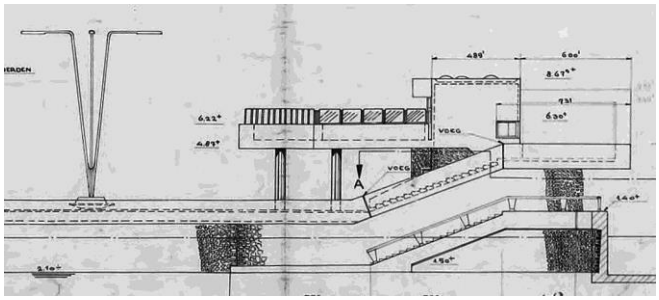

Uitsnede van de bovenstaande bestektekening; zijaanzicht van het paviljoen

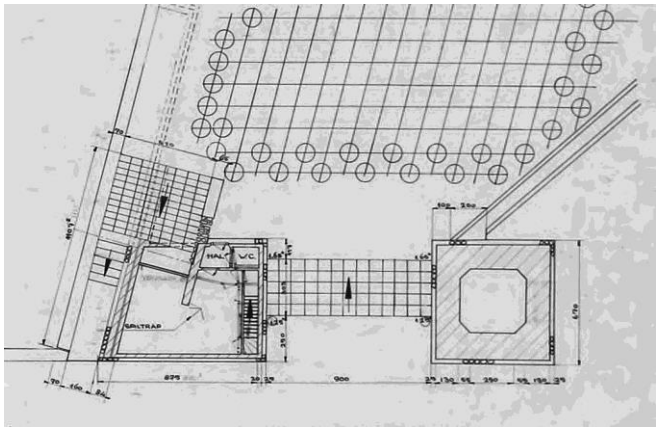

Uitsnede van de bovenstaande bestektekening; plattegrond van de begane grond van het paviljoen. De noordzijde van de onderbouw (hierboven rechts) was als torenbasis ontworpen, zoals opgemaakt kan worden uit de dikke betonmuren

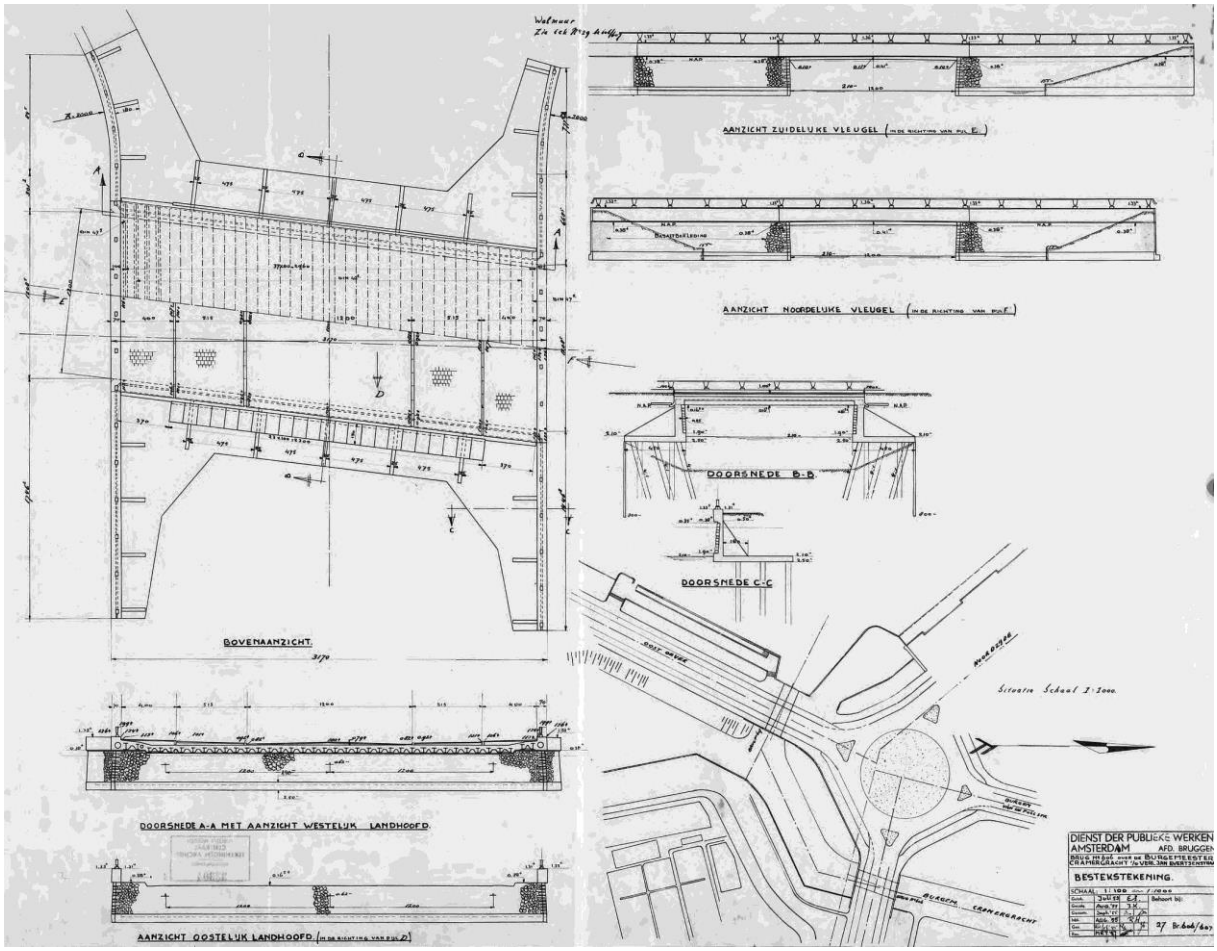

Bestektekening van Brug 606 uit 1955-'57; plattegrond, aanzichten en doorsnedes (Stadsarchief Amsterdam, archief 10057, inv.nr. 33304-1)

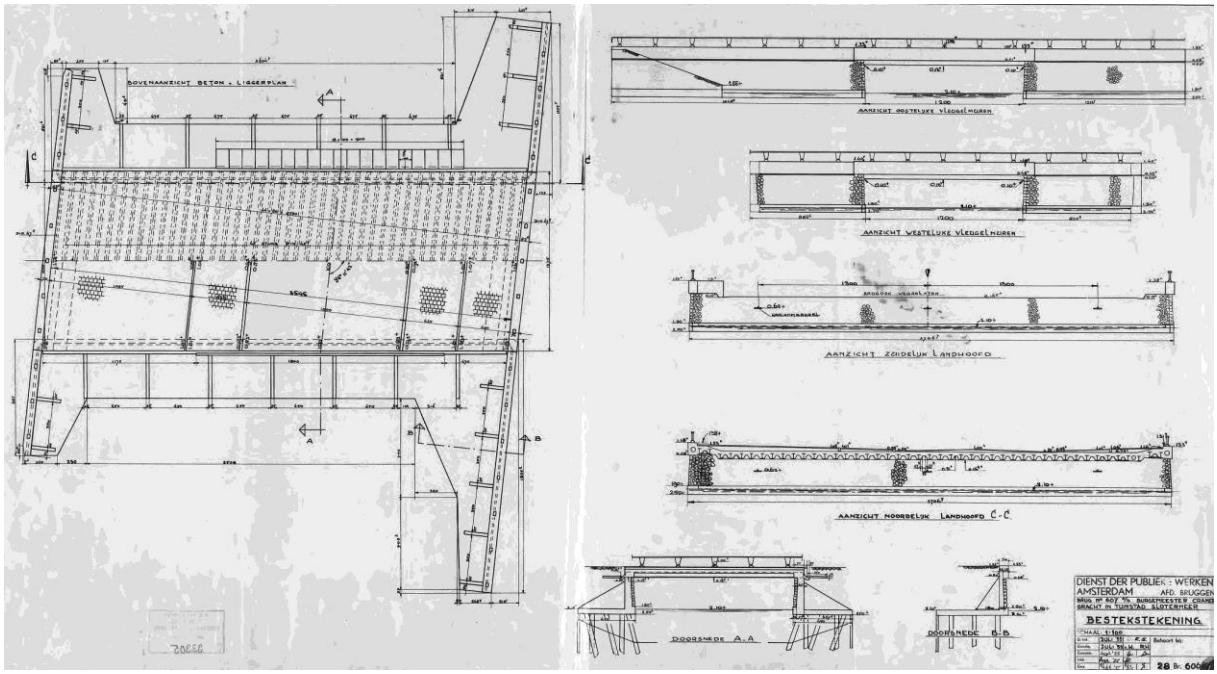

Bestektekening van Brug 607 uit 1955-'57 ; plattegrond, aanzichten en doorsnedes (Stadsarchief Amsterdam, archief 10057, inv.nr. 33305-1)

Foto van de Noordzijde uit circa 1962, gezien vanuit een galerijflat van P. Zanstra. Het noordoostelijke Sloterplas-bastion is hier nog onbebouwd (Stadsarchief Amsterdam, Beeldbank, inv.nr. OSIM00001000924)

Foto van de Oostoever-promenade uit 1964 met op de achtergrond het noordoostelijke Sloterplas-bastion. De afsluitende betonband van het bastion is op deze foto nog ongeschilderd (Stadsarchief Amsterdam, Beeldbank, inv.nr. 10009A005166)

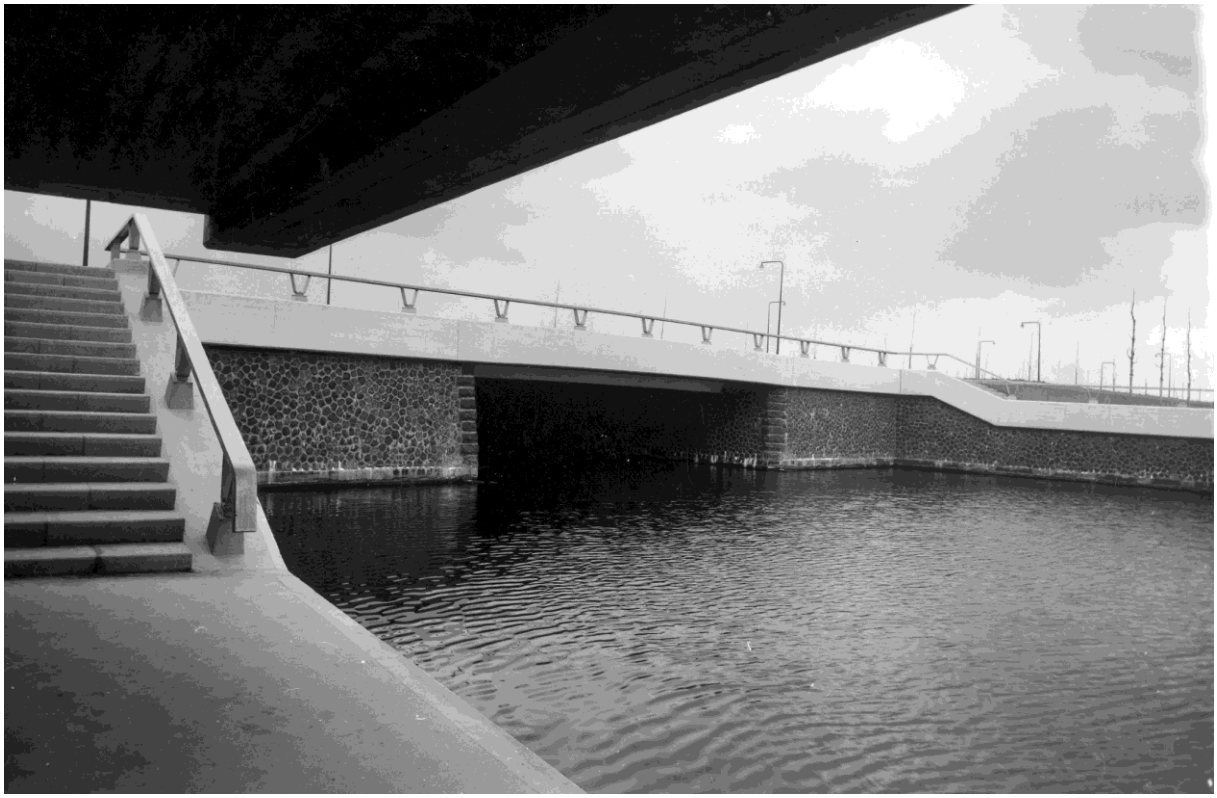

Foto van Brug 607 in de Oostoever, kort na de oplevering, gezien vanaf de waterstoep van het bastion (Archief BMIDMS)

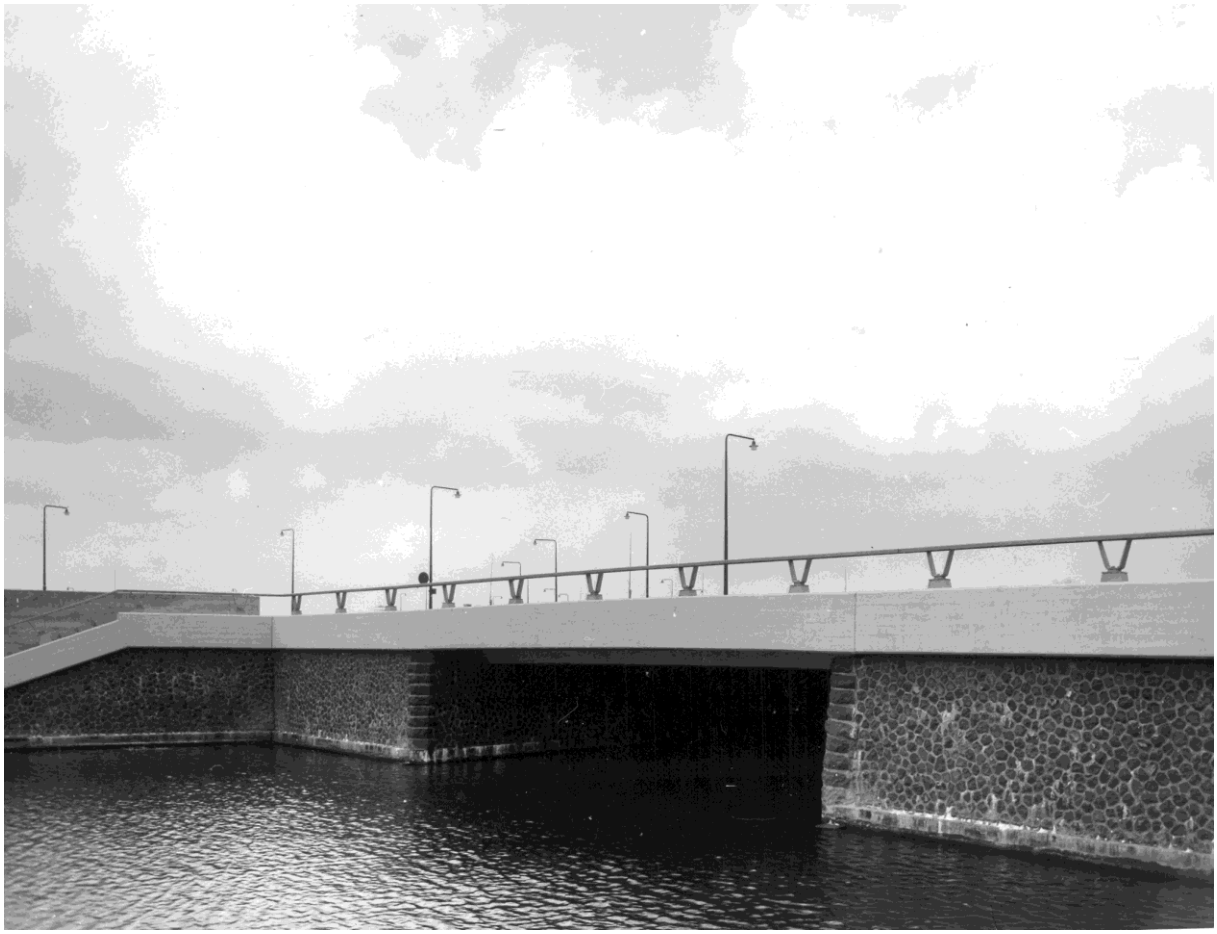

Foto van Brug 607, kort na de oplevering, gezien vanaf de Oostoever-promenadetrap. Geheel links de waterstoep van het bastion. Het betonwerk is hier nog gedeeltelijk ongeschilderd (Archief BMIDMS)

Foto van de zwaaikom van kort na de oplevering. Rechts Brug 606 in de Jan Evertsenstraat over de Burgemeester Cramergracht, en links Brug 607 in de Oostoever met daarachter de Sloterplas (Archief BMIDMS)

Foto van het paviljoen uit 1972, gezien vanaf Brug 607 (Stadsarchief Amsterdam, Beeldbank, inv.nr.010122005726)

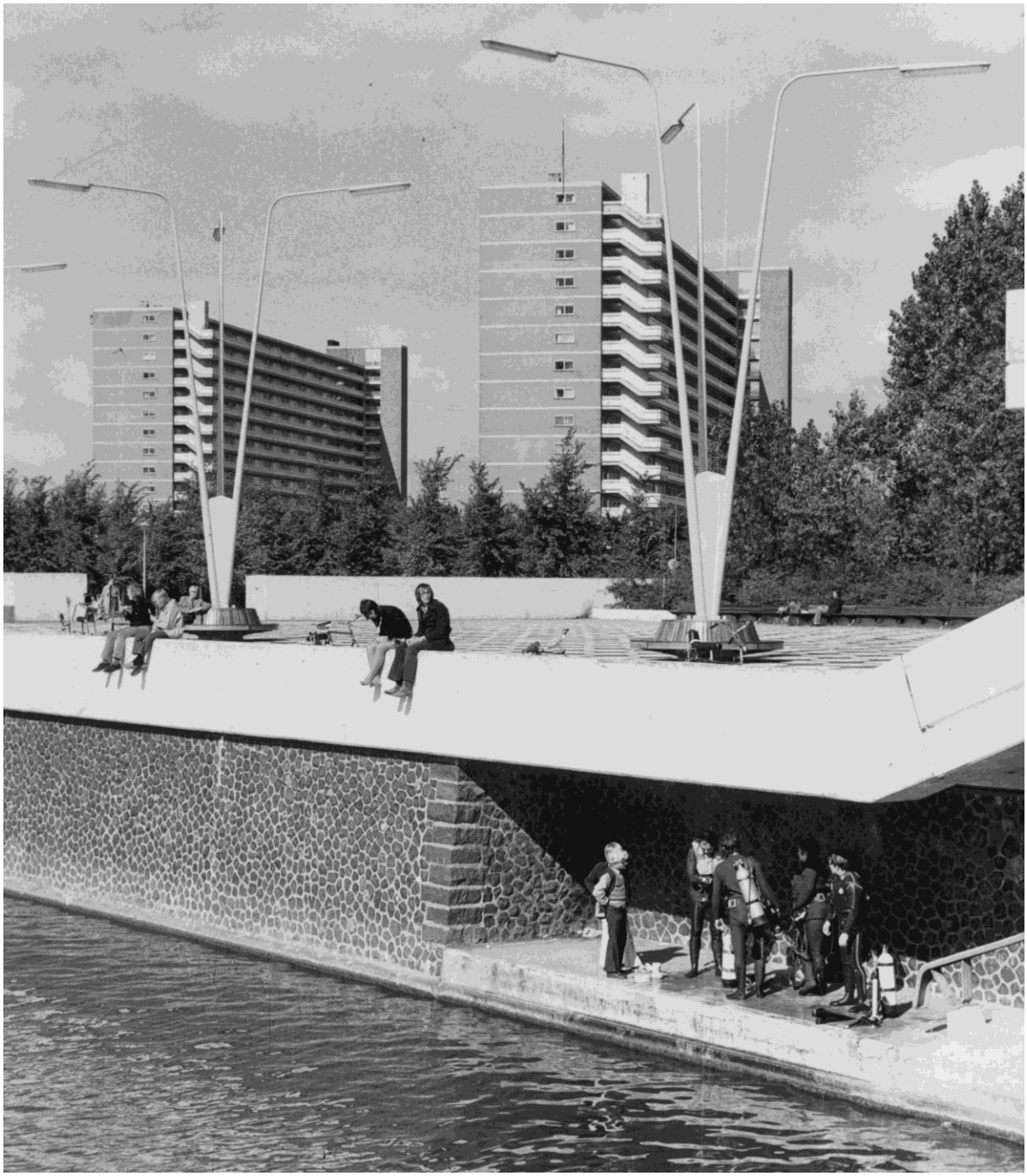

Foto van het bastion met het stippenterras uit 1972. De waterstoep werd naast vissers ook door duikers gebruikt (Stadsarchief Amsterdam, Beeldbank, inv.nr. Boooooo10951)

Foto van het stippenterras van kort na de oplevering. Het houtwerk van de bankjes was aanvankelijk met een transparante lak afgewerkt (Archief BMIDMS)

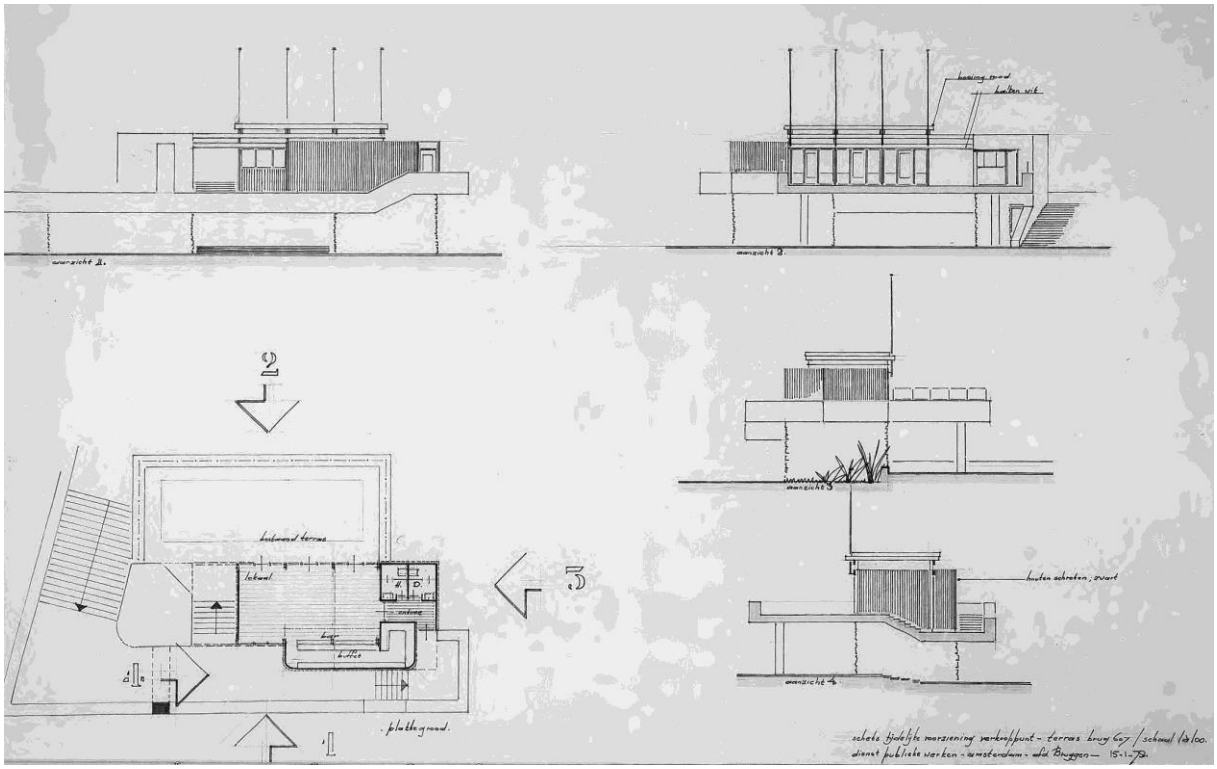

Ontwerptekening van Dic. Slebos uit 1978 van een 'tijdelijke voorziening verkooppunt terras' (Stadsarchief Amsterdam, archief 10057, inv.nr. 58808)

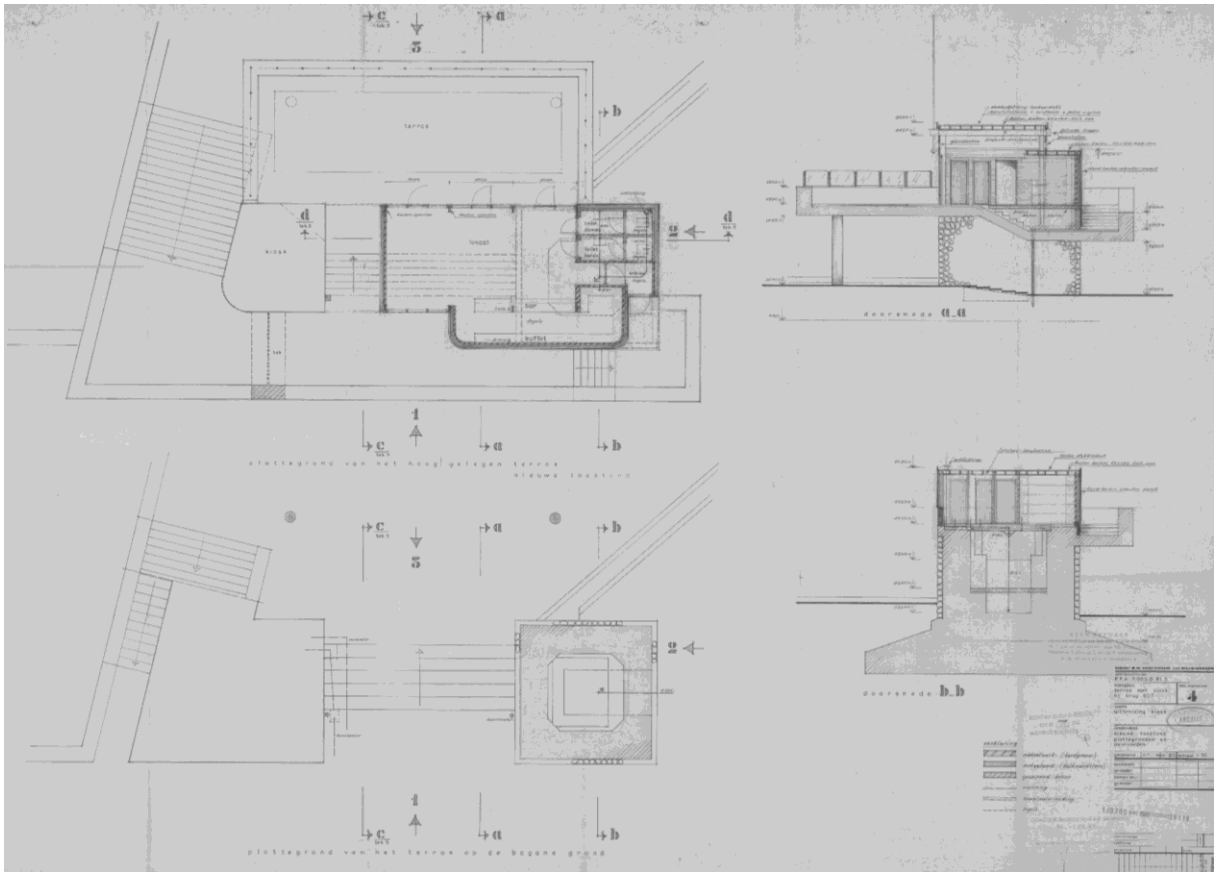

Bestektekening van de kioskuitbreiding uit 1980; plattegronden en doorsnedes. De doorsnede rechtsonder toont de onderbouw van de niet gerealiseerde uitkijktoren (Bouw- en Woningtoezicht, dossiernr. 10626)

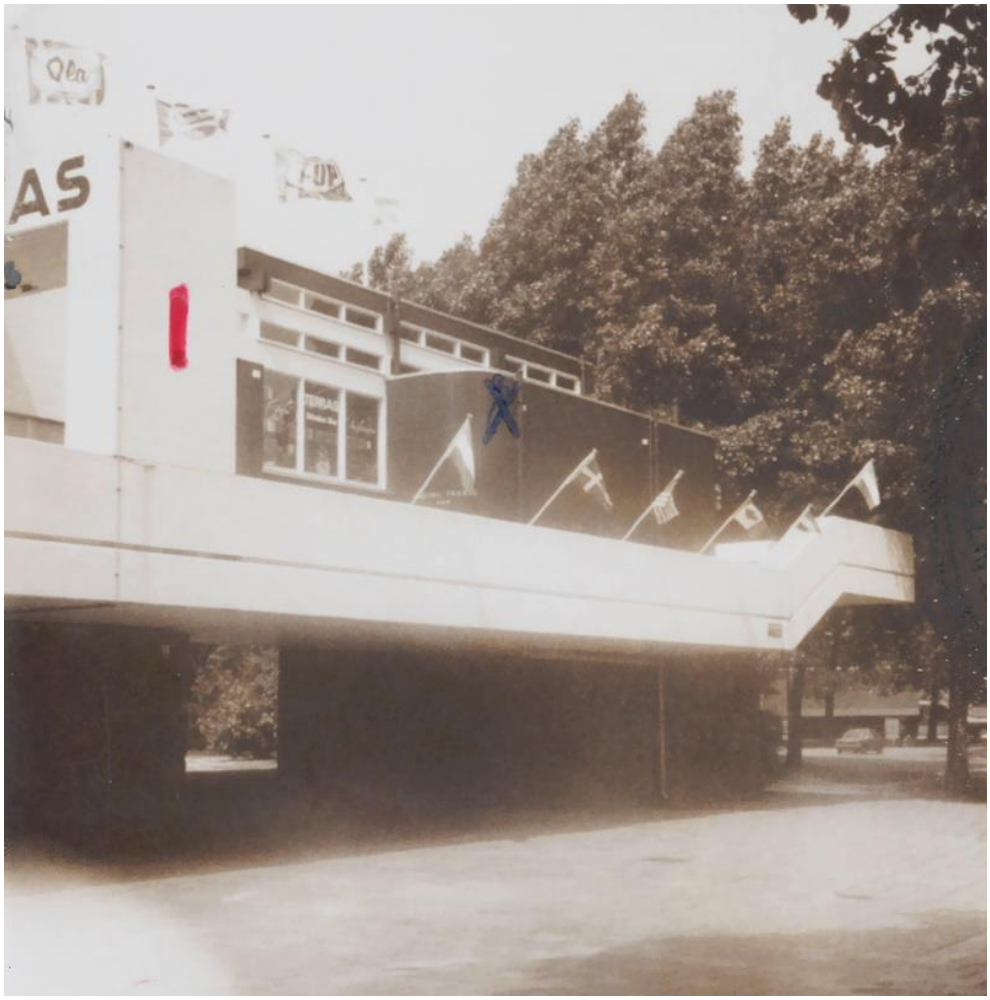

Foto van het paviljoen uit 1982 met de kioskuitbreiding. De doorgang naar het terras op het verhoogde plateau die op het ontwerp ingetekend staat, is waarschijnlijk nooit uitgevoerd (Bouw- en Woningtoezicht, dossiernr. 10627)

Foto van het paviljoen uit 1983 (Bouw- en Woningtoezicht, dossiernr. 10628)

Foto van het paviljoen uit 2008, met rechts in blauw de kioskuitbreiding uit 1981 (Stadsarchief Amsterdam, Beeldbank, inv.nr. 010122056479)

Google Street View-opname van het paviljoen uit 2010 (Google)

Google Street View-opname van het paviljoen uit 2015 tijdens de sloopwerkzaamheden van de kioskuitbreiding (Google)

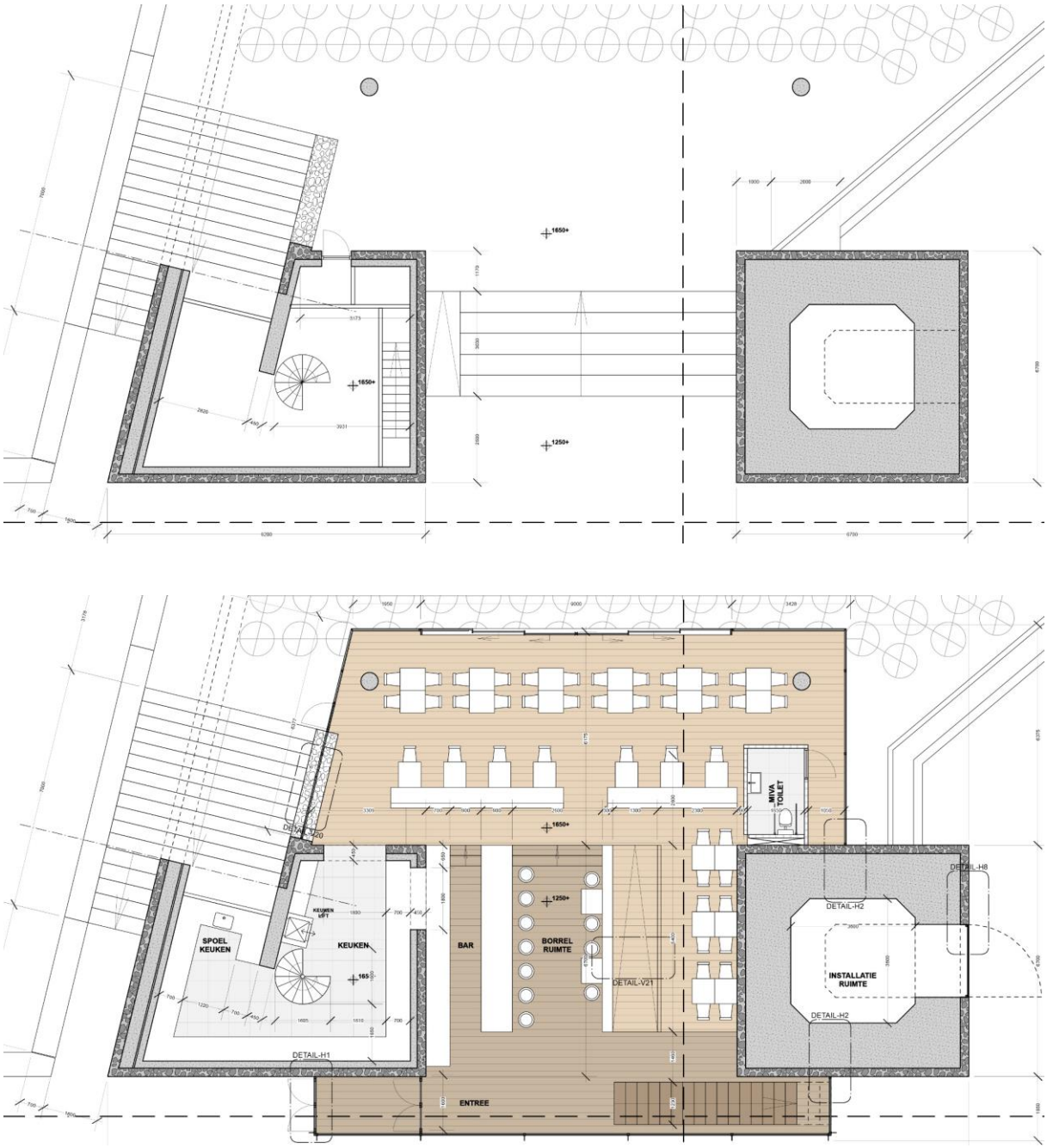

Plattegrond begane grond, bestaande en nieuwe toestand, 2014 (Heyligers Architects)

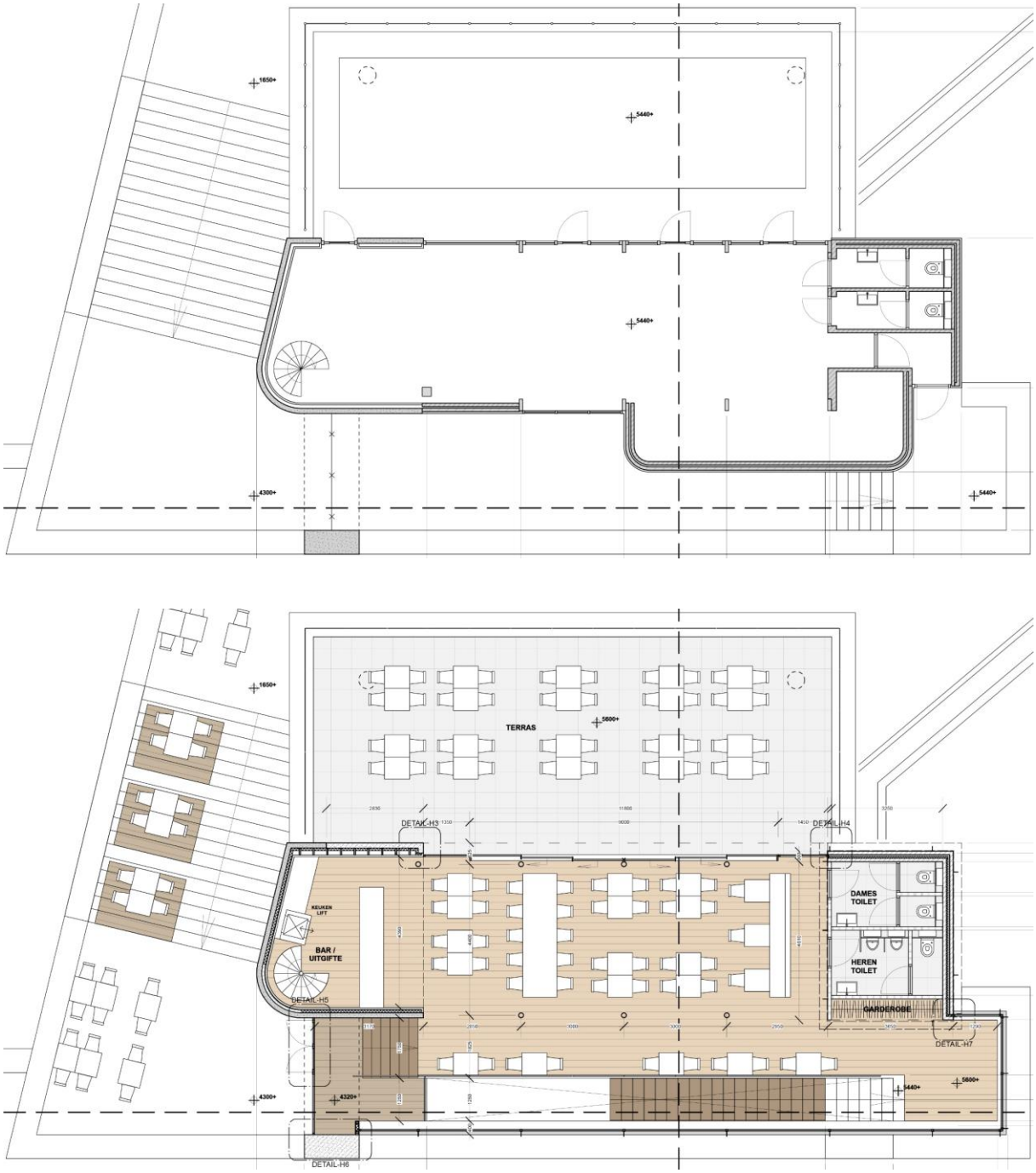

Plattegrond 1e verdieping, bestaande en nieuwe toestand, 2014 (Heyligers Architects)

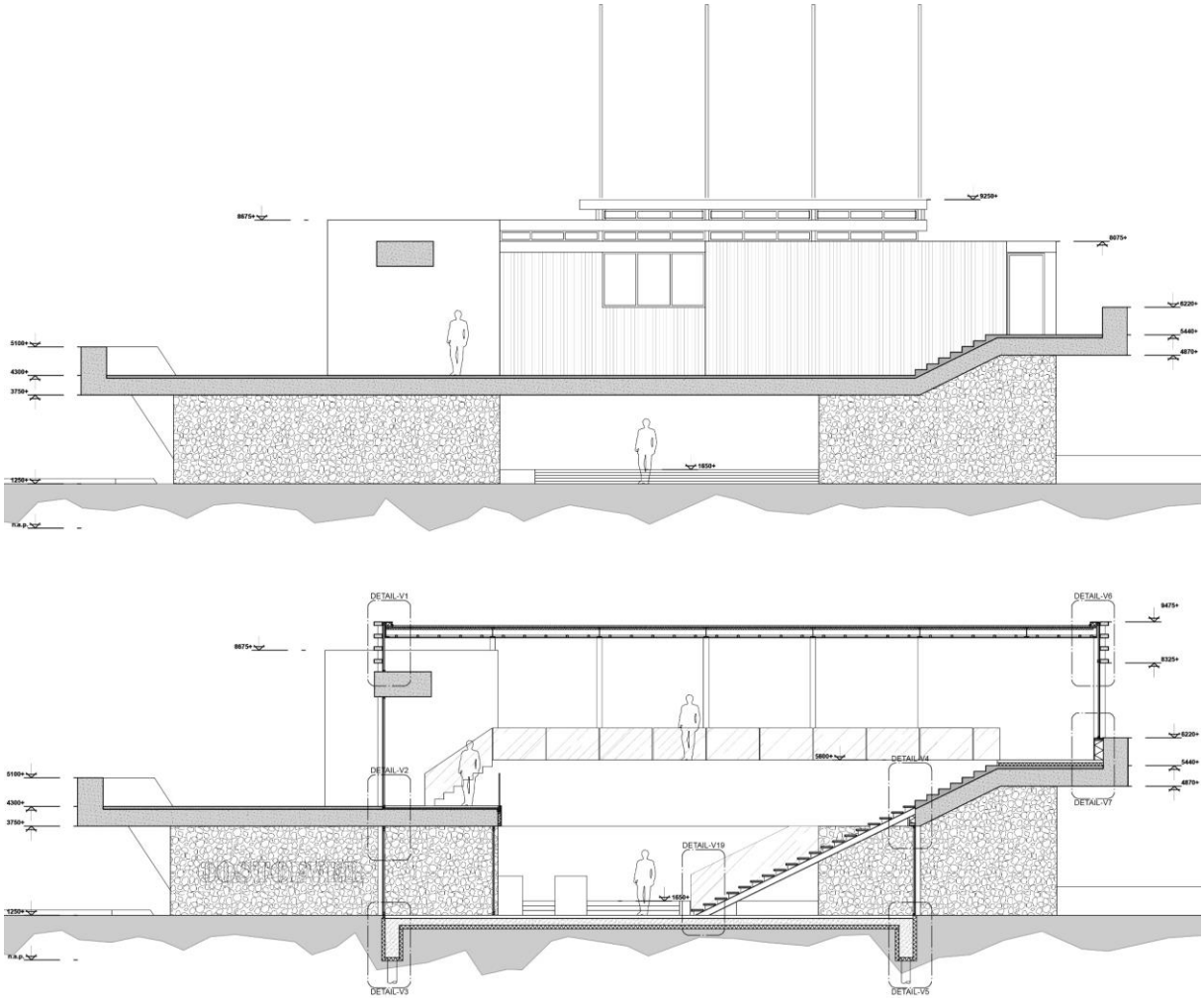

Langsdoorsnede, bestaande en nieuwe toestand, 2014 (Heyligers Architects)

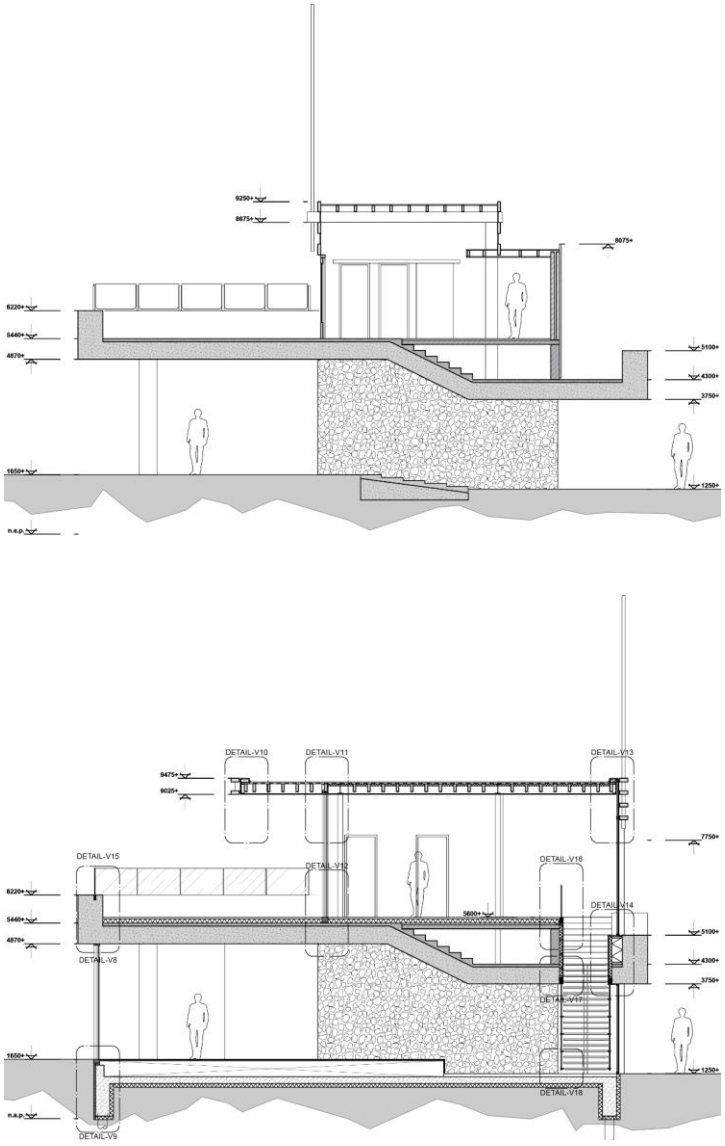

Dwarsdoorsnede, bestaande en nieuwe toestand, 2014 (Heyligers Architects)

Foto van het Oostoevercomplex, gezien vanaf het bastion naast de Jachthaven (Monumenten en Archeologie, december 2024)

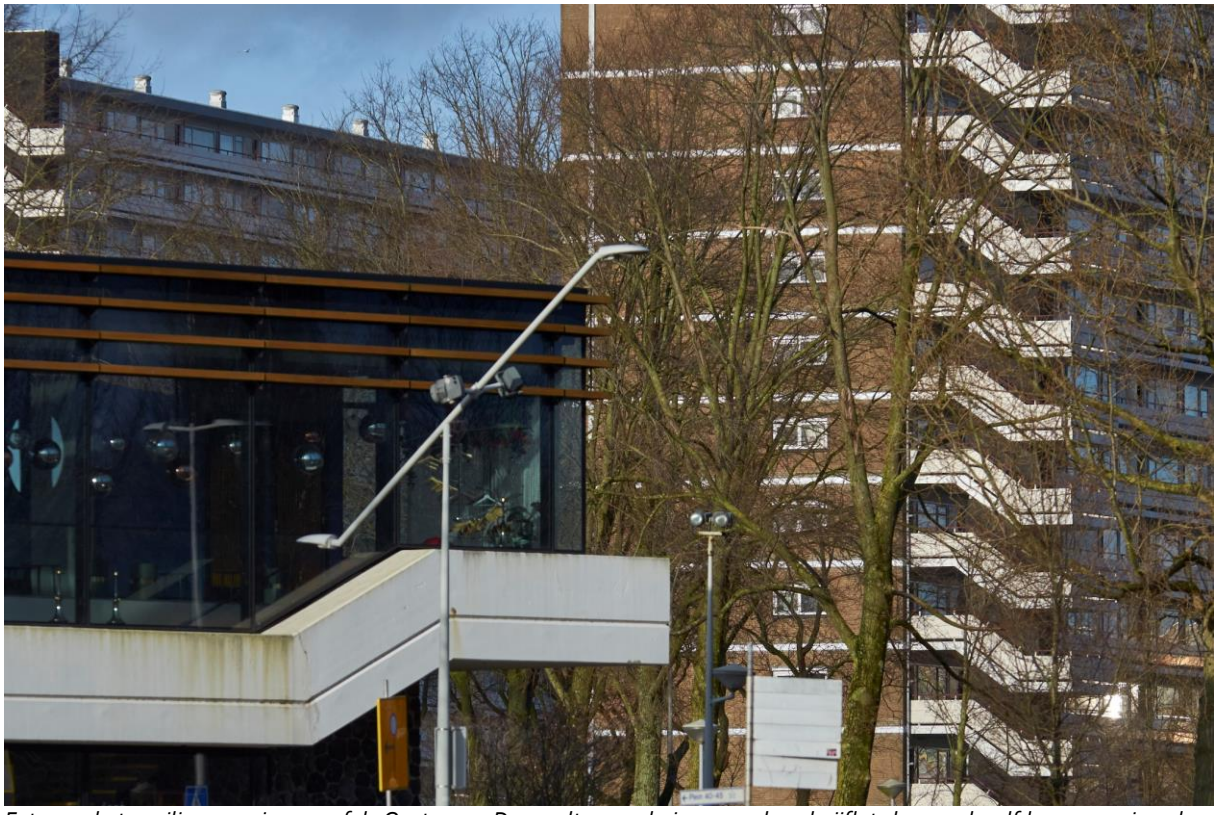

Foto van het paviljoen, gezien vanaf de Oostoever. De noodtrappenhuizen van de galerijflats kregen dezelfde vormgeving als de trappen van het paviljoen (Monumenten en Archeologie, december 2024)

Foto van het paviljoen gezien vanaf de Oostoever (Monumenten en Archeologie, maart 2022)

Foto van het paviljoen gezien vanaf de rotonde (Monumenten en Archeologie, maart 2022)

Foto van de onderzijde van het verhoogde plateau boven de waterstoep (Monumenten en Archeologie, maart 2022)

Foto van de waterstoep (Monumenten en Archeologie, maart 2022)

Foto van het verhoogde paviljoenplateau (Monumenten en Archeologie, maart 2022)

Foto van het interieur van het verhoogde plateau. De houten trap op de voorgrond kwam bij de verbouwing in 2015-2016 tot stand (Monumenten en Archeologie, december 2024)

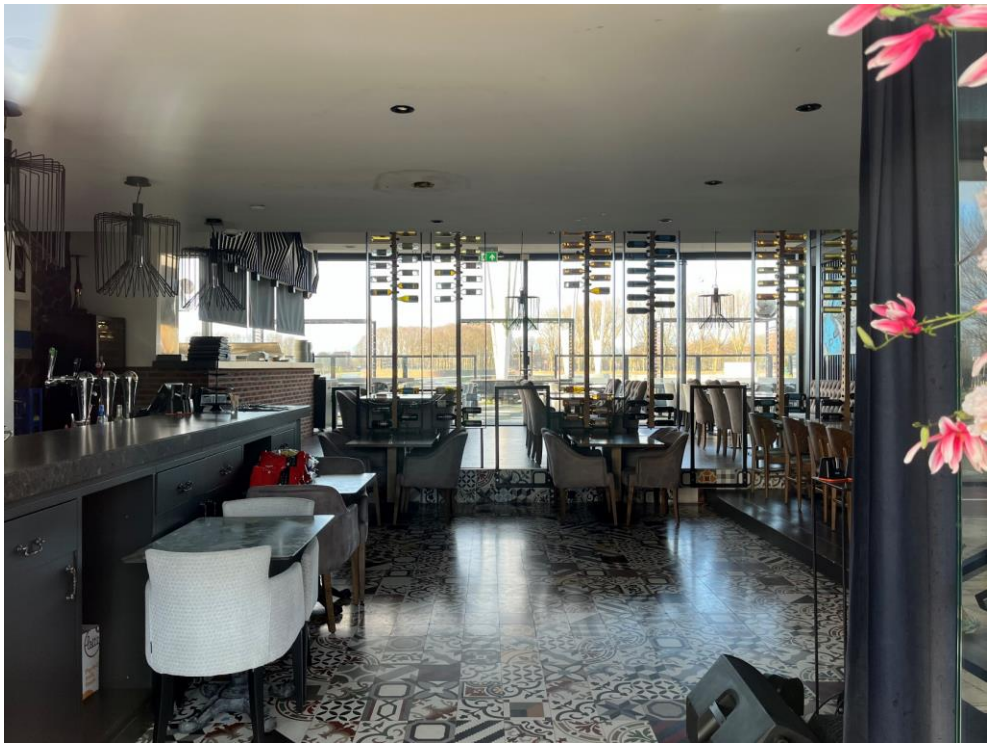

Foto van het interieur op de begane grond ter hoogte van de voormalige onderdoorgang, gezien naar het stippenterras (Monumenten en Archeologie, december 2024)

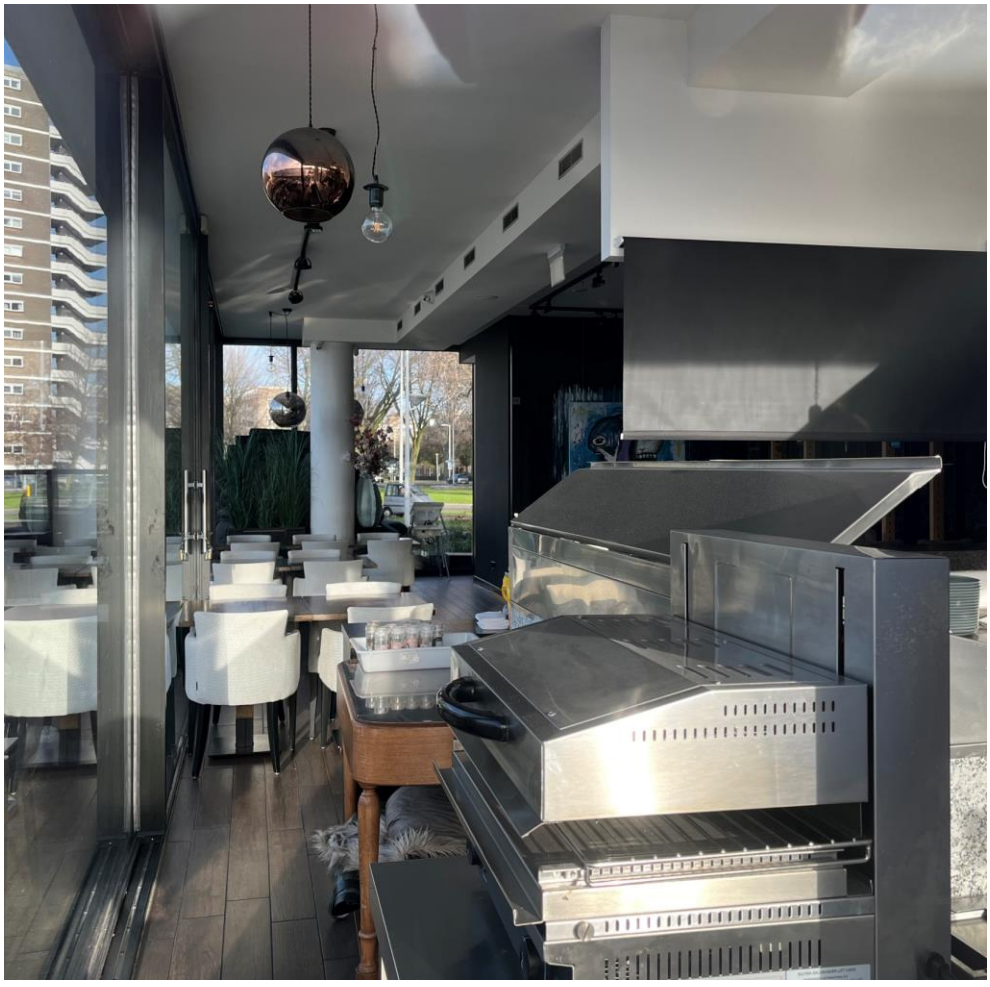

Foto van het interieur op de begane grond, de keuken onder het verhoogde plateau (Monumenten en Archeologie, december 2024)

Foto van het stippenterras en het paviljoen (Monumenten en Archeologie, maart 2022)

Foto van een rond lantaarnbankje (Monumenten en Archeologie, maart 2022)

Foto van de westelijke terrasbegrenzing (Monumenten en Archeologie, december 2024)

Foto van het paviljoen en Brug 607 in de Oostoever (Monumenten en Archeologie, maart 2022)

Foto van de trap die naar de Oostoever-promenade leidt (Monumenten en Archeologie, december 2024)

Foto van de verbindende walmuur tussen Brug 606 (rechts) en 607 (links) (Monumenten en Archeologie, december 2024)

Foto van Brug 606 in de Jan Evertsenstraat over de Burgemeester Cramergracht (Monumenten en Archeologie, maart 2022)